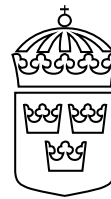

Regeringens proposition

2025/26:287

Ny politisk inriktning för ett starkare filmland

Prop.
2025/26:287

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 juni 2026

Ebba Busch

Parisa Liljestrand
(Kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen nya mål för den nationella filmpolitiken. Med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen ska den nationella filmpolitiken bidra till att ett brett filmutbud av hög kvalitet skapas och visas i hela landet, att svensk film lockar en stor publik nationellt och internationellt samt att filmarvet bevaras och används.

I propositionen redovisas vidare ett antal bedömningar när det gäller politikens innehåll och styrning. En ny filmpolitik bör bl.a. utformas i syfte att få fler att vilja se svensk film, oavsett visningsfönster, och med utgångspunkt i var statens stöd kan göra mest nytta. Den framtida finansieringen av svensk film bör innefatta ett ökat samspel mellan privat och offentlig finansiering. Stiftelsen Svenska Filminstitutet bör fortsatt vara en stiftelse, samtidigt som det bör finnas tydliga ramar för statsbidraget till film. Den statliga stödgivningen bör främja innehåll på svenska och de nationella minoritetsspråken. Vidare bör Filminstitutet ansvara för stöd till produktion av audiovisuella verk (produktionsincitamentet) och det bör införas en ny förutsebar ordning för fördelningen av stödet.

Regeringen föreslår därutöver att en ny överklagandebestämmelse införs i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde. Dessutom föreslås ändringar i syfte att uppdatera inaktuella uppgifter om enskilda organ som utför förvaltningsuppgifter med stöd av lagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde	6
2.3	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	7
3	Ärendet och dess beredning	12
4	Ett filmland i förändring	12
4.1	Aktuellt läge för svensk film: utveckling och utmaningar	13
4.1.1	Publikens förändrade vanor och beteende	13
4.1.2	Nya investeringsmönster i svensk film	15
4.1.3	Villkor för yrkesverksamma inom filmbranschen	17
4.1.4	Filmarvet	17
4.2	Viktiga insatser under mandatperioden för att möta branschens utmaningar	18
5	Centrala aktörer för de filmpolitiska insatserna	20
5.1	Stiftelsen Svenska Filminstitutet	20
5.2	Tillväxtverket	23
5.3	Konstnärsnämnden	24
5.4	Statens kulturråd	24
5.5	Stiftelsen Bergmancenter på Fårö	25
5.6	Svenska institutet	25
5.7	Sveriges Television	25
5.8	Regional och lokal filmproduktion	26
6	Filmpolitikens inriktning	27
6.1	Fokus för den nationella filmpolitiken	28
6.2	Mål för den nationella filmpolitiken	30
7	Styrning och inflytande	35
7.1	Den framtida finansieringen av svensk film	35
7.2	Stiftelsen Svenska Filminstitutet: uppdrag och styrning	39
7.2.1	Stiftelsen Svenska Filminstitutets nationella roll	43
8	En mer ändamålsenlig filmförordning	46
8.1	Övergripande inriktning för stödgivningen	46
8.2	Tre centrala prioriteringar för filmstöden	50
9	Ett reformerat produktionsincitament	52
10	Åtgärder mot illegal ip-tv behöver analyseras och utredas	55

11	Filmarvet bevaras och används	57	Prop. 2025/26:287
12	Internationellt program på filmområdet	60	
13	Överklagande av Stiftelsen Svenska Filminstitutets beslut om bidrag och andra frågor om enskilda organ	62	
13.1	Överklagande av beslut	62	
13.2	Övriga frågor om enskilda organ som utför förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde	63	
14	Ikraftträdande	65	
15	Konsekvensanalys	66	
15.1	Konsekvenser av nya nationella filmpolitiska mål	66	
15.1.1	Konsekvenser för staten	66	
15.1.2	Konsekvenser ur ett barnrätts-, jämställdhets-, mångfalds- och yttrandefrihetsperspektiv	66	
15.2	Konsekvenser av föreslagna lagändringar	67	
16	Författningskommentar	67	
16.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde	67	
16.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	69	
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland i relevanta delar (SOU 2025:24)	71	
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag i relevanta delar	74	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	75	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	77	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	84	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 juni 2026	85	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
4. Riksdagen godkänner regeringens förslag till nya mål för den nationella filmpolitiken (avsnitt 6.2).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde¹ ska upphöra att gälla vid utgången av december 2026.

¹ Lagen omtryckt 1990:232.
Senaste lydelse av 3 § 1992:317.

Prop. 2025/26:287 2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:318)
om överlämnande av förvaltningsuppgifter
inom Kulturdepartementets
verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde
dels att 5, 9 och 12 §§ ska upphöra att gälla,
dels att 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 18 och 19 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Föreningen *Bildkonst Upphovs-*
rätt i Sverige (BUS) prövar frågor
om individuell fördelning av
statliga medel till bild- och
formkonstnärer för att deras verk i
offentliga institutioners ägo visas
för allmänheten eller används på
något annat allmännyttigt sätt.

Föreningen *Bildupphovsrätt i*
Sverige prövar frågor om
individuell fördelning av statliga
medel till bild- och formkonstnärer
för att deras verk i offentliga
institutioners ägo visas
för allmänheten eller används på något
annat allmännyttigt sätt.

18 §

Stiftelsen Svenska Filminstitutets
beslut i ärenden som hör till
verksamhet som avses i 7 § får
överklagas till allmän
förvaltningsdomstol. Vid över-
klagande ska Stiftelsen Svenska
Filminstitutet vara den enskildes
motpart.

Prövningstillstånd krävs vid
överklagande till kammarrätten.

19 §

Regeringen kan med stöd av 8
kap. 7 § regeringsformen meddela
föreskrifter om att vissa beslut i
ärenden som hör till verksamhet
som avses i 7 § inte får överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2025/26:287

Härigenom föreskrivs att bilagan till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Nuvarande lydelse

I enlighet med vad som anges i 2 kap. 4 § ska *vad* som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som *nämns nedan i den mån* handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<u>Organ</u>	<u>Verksamhet</u>
-----	-----
Frökontrollen Mellansverige Aktiebolag	certifiering av utsäde (SFS 2000:1330)
Föreningen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS)	fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer (SFS 1992:318)
Föreningen Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI)	fördelning av statliga medel till utövande konstnärer på musikområdet för utlåning genom det allmänna biblioteksväsendet av verk som de har medverkat i (SFS 1992:318)
-----	-----
Länsbildningsförbunden	statligt stöd till kulturverksamhet genom ideella föreningar (SFS 1976:1046)
Musikaliska akademien	statligt stöd till utbildnings- och utgivningsverksamhet (SFS 1976:1046 och 1992:318)
Notarius publicus	all verksamhet som Notarius publicus (SFS 1981:1363)
Posten Aktiebolag	medverkan vid val (SFS 1993:1689 och 1993:1690), folkomröstning (SFS 1993:1696), tullkontroll (SFS 1993:1698), utlämnande av körkort (SFS 1993:1695) samt handläggning av flyttningsanmälningar (SFS 1993:1699)

¹ Senaste lydelse 2025:805.

Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB och SBAB, Statens Bostadslåneaktiebolag samt det av staten ägda bolag som övertar ansvaret för de statligt finansierade bostadslånen

förvaltning av de lån som anges i bilagan till lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. samt lån enligt förordningen (1989:858) om ersättningslån för bostadsändamål, i den mån handlingarna inkommit eller upprättats före den 1 januari 1997, och för tiden därefter sådana handlingar i låneärenden enligt förordningen (1983:1021) om tillägglån för ombyggnad av bostadshus, m.m. som överlämnas av Boverket samt handlingar i ärenden om icke utbetalda bostadslån till ny- eller ombyggnad enligt nybyggnadslåneförordningen (1986:692) för bostäder eller ombyggnadslåneförordningen (1986:693) för bostäder

Stiftelsen Svenska institutet

all verksamhet

Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden

statligt stöd i form av stipendier (SFS 1992:318)

Stiftelserna Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) och Tekniska museet

prövning av anställnings- och arbetsvillkor och andra frågor som rör statligt reglerad anställning hos stiftelsen (SFS 1992:318)

Svenska institutet i Rom

statligt stöd i form av stipendier

Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar

verksamhet som bedrivs enligt begravningslagen (1990:1144) samt fördelning och användning av den statliga ersättning som Svenska kyrkan erhåller enligt 4 kap. 16 § *lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.*

Svenskt Friluftsliv

fördelning av statsbidrag till friluftorganisationer (SFS 2010:1539)

I enlighet med vad som anges i 2 kap. 4 § ska *det* som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos *en* myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som *anges i tabellen, om* handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<u>Organ</u>	<u>Verksamhet</u>
Frökontrollen Mellansverige Aktiebolag	certifiering av utsäde (SFS 2000:1330)
Föreningen Bildupphovsrätt i Sverige	fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer (SFS 1992:318)
Föreningen Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI)	fördelning av statliga medel till utövande konstnärer på musikområdet för utlåning genom det allmänna biblioteksväsendet av verk som de har medverkat i (SFS 1992:318)
Länsbildningsförbunden	statligt stöd till kulturverksamhet genom ideella föreningar (SFS 1976:1046)
Notarius publicus	all verksamhet som Notarius publicus (SFS 1981:1363)
Posten Aktiebolag	medverkan vid val (SFS 1993:1689 och 1993:1690), folkomröstning (SFS 1993:1696), tullkontroll (SFS 1993:1698), utlämnande av körkort (SFS 1993:1695) samt handläggning av flyttningsanmälningar (SFS 1993:1699)
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB och SBAB, Statens Bostadslåneaktiebolag samt det av staten ägda bolag som övertar ansvaret för de statligt finansierade bostadslånen	förvaltning av de lån som anges i bilagan till lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. samt lån enligt förordningen (1989:858) om ersättningslån för bostadsändamål, i den mån handlingarna inkommit eller

upprättats före den 1 januari 1997, och för tiden därefter sådana handlingar i låneärenden enligt förordningen (1983:1021) om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus, m.m. som överlämnas av Boverket samt handlingar i ärenden om icke utbetalda bostadslån till ny- eller ombyggnad enligt nybyggnadslåneförordningen (1986:692) för bostäder eller ombyggnadslåneförordningen (1986:693) för bostäder

Stiftelsen Svenska institutet

all verksamhet

Stiftelserna Stockholms inter-
nationella fredsforskningsinstitut
(SIPRI) och Tekniska museet

prövning av anställnings- och
arbetsvillkor och andra frågor
som rör statligt reglerad
anställning hos stiftelsen (SFS
1992:318)

Svenska institutet i Rom

statligt stöd i form av stipendier

Svenska kyrkan och dess
organisatoriska delar

verksamhet som bedrivs enligt
begravningslagen (1990:1144)
samt fördelning och användning
av den statliga ersättning som
Svenska kyrkan erhåller enligt 4
kap. 16 § *kulturmiljölagen*
(1988:950)

Svenskt Friluftsliv

fördelning av statsbidrag till
friluftsförbund (SFS
2010:1539)

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 25 januari 2024 att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av den nationella filmpolitiken (dir. 2024:10). Utredningen, som tog namnet Filmutredningen, överlämnade den 4 mars 2025 delbetänkandet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag i relevanta delar finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (www.regeringen.se) och i Kulturdepartementet (Ku2025/00320).

Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden, Föreningen Bildupphovsrätt i Sverige och Kungliga Musikaliska akademien har i olika ärenden uppmärksammat Kulturdepartementet på att uppgifter om dem i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde (överlämnandelagen) är inaktuella (Ku2019/01710, Ku2024/00553, Ku2024/00952). Mot denna bakgrund har Kulturdepartementet gjort en översyn av överlämnandelagen, varvid det konstaterats att även andra uppgifter är inaktuella.

I denna proposition behandlas Filmutredningens förslag till nya mål för den nationella filmpolitiken och ändringar i överlämnandelagen. Dessutom behandlas ytterligare förslag till ändringar som föranletts av den nämnda översynen.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 13 maj 2026 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. I förhållande till lagrådsremissen har endast vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Ett filmland i förändring

Sedan en ny filmpolitik infördes 2017 har film- och medielandskapet genomgått en total förändring avseende teknisk utveckling, publikvanor, konsumtion och finansiering, samt en samhällsomvälvande pandemi, ett säkerhetspolitiskt skifte och en hårt pressad global ekonomi.

Dessa förändringar har medfört att filmpolitiken behöver anpassas efter ett nytt rådande läge på filmområdet. Regeringen tillsatte mot denna bakgrund år 2024 en filmpolitisk utredning för att göra en genomgripande översyn av filmpolitiken med utgångspunkt i en analys av nuvarande förutsättningar inom filmområdet.

Filmutredningens kartläggning av filmbranschens förutsättningar utgör ett viktigt underlag för ställningstaganden om hur en ny filmpolitisk inriktning och de offentliga insatserna bör utformas framöver.

I detta avsnitt beskrivs hur centrala delar av filmområdet har utvecklats och förändrats, vilka utmaningar som svensk film står inför och vilka

4.1 Aktuellt läge för svensk film: utveckling och utmaningar

4.1.1 Publikens förändrade vanor och beteende

Tiden vi lägger på mediekonsumtion har stadigt ökat över tid och även accelererat de senaste åren, inte minst under pandemin. Av alla olika medieslag var rörlig bild det som allra flest tog del av under 2024. En genomsnittlig dag tittade hela 96 procent av befolkningen (9–85 år) på rörlig bild i någon form. Det inkluderar tablålagd och strömmad tv, webb-tv och videoklipp samt dvd eller annat rörligt innehåll via internet eller webb-tv. Serier och kortare videoformat utgör en stor del av konsumtionen.

Hushållens val av medieteknik har också förändrats. Tillgången till smarta telefoner och mediaspelare, abonnemang och strömningstjänster för rörlig bild har ökat stort. Under 2024 hade 98 procent av befolkningen tillgång till smarta telefoner, vilket innebär att det är den mest spridda medietekniken i Sverige, före både tv och bärbar dator. Tre fjärdedelar av Sveriges befolkning hade 2024 tillgång till abonnerad strömningstjänst för tv. Skillnaderna mellan yngre och äldres mediekonsumtion är fortfarande stora, både i total tid och typen av konsumtion (*Mediebarometern 2024*, Nordicom Göteborgs Universitet).

Konsumtion av film: mer serier och kortare klipp

Inom filmområdet ses inte samma övergripande ökande trend som för den generella mediekonsumtionen. Trenden är att en stor del av konsumtionen rör serier eller det kortare videoformatet, inte de mer traditionella formaten som t.ex. lång spelfilm.

Det totala filmtittandet är relativt stabilt över tid, även om det minskat något under de senaste åren, och framför allt är det visningsfönstren som har skiftat. Unga mellan 15 och 29 år är den åldersgrupp som ser flest filmer på biograf. Män och kvinnor ser, oavsett åldersgrupp, ungefär lika mycket film, däremot skiljer det sig i intresse för olika genrer. Ett relativt stort skifte har skett från traditionell tablålagd tv till strömmad film. Den tydligaste övergången till beställ-tv syns hos de äldre åldersgrupperna (för de yngre har detta skifte redan skett). Totalt sett stod beställ-tv för 64 procent av allt filmtittande 2023 och trenden har fortsatt. Enligt utredningen har kulturvanorna sannolikt ändrats ännu mer än vad statistiken fångar upp, särskilt hos de yngre. De korta videoklippen dominerar deras flöden och filmen, i synnerhet långfilm, är mindre central. Youtube är enligt Mediemyndigheten den mest populära strömningstjänsten bland de yngre (*Mediekonsumtion 2025*).

Enligt Stiftelsen Svenska Filminstitutets rapport Filmåret i siffror hade Sverige 446 registrerade biografer och 867 salonger år 2025. Siffrorna har varit relativt stabila över tid.

De största marknadsaktörerna är Filmstaden AB och HB Svenska Bio som tillsammans har en marknadsandel på över 80 procent sett till biljettintäkterna. Det finns även flera mindre biografkedjor och ett antal som drivs med stöd av en riksorganisation som t.ex. Folkets Bio, Folkets Hus och Parker, Våra Gårdar och Bygdegårdarnas Riksförbund.

Den svenska biografmarknaden har inte återhämtat sig fullt ut sedan pandemin, och har utvecklats sämre än i andra länder i en nordisk eller europeisk jämförelse. Mellan 1996–2019 låg de genomsnittliga biobesöken i Sverige på ca 16 miljoner sålda biobiljetter per år. Under pandemins restriktioner gick besöken 2020–2021 ned med i genomsnitt 65 procent i jämförelse med 2019. År 2025 var antalet besökare 9,8 miljoner medan genomsnittet före pandemin var 16,4 miljoner (2017–2019).

Under 2025 hade totalt 334 långa spelfilmer och långa dokumentärer biografpremiär i Sverige. Av dessa var 55 svenska, vilket var en ökning med 2 filmer från föregående år. Totalt sett under en tioårsperiod 2016–2025, och bortsett från variationer exempelvis under pandemin, har antalet premiärer legat stabilt. Vid en jämförelse mellan åren 2016 och 2025, innebär detta en ökning med ca 12 procent. Totalt antal sålda biljetter till svenska filmer 2025 var enligt Filminstitutet 1,2 miljoner, vilket innebär ca 12 procent av de totala biobesöken. Biobesöken på inhemsk film har minskat kraftigt, mellan 2016–2025 från 2,7 till 1,2 miljoner. Trenden är mer påtaglig i Sverige, men ses även i övriga nordiska länder, vilket även gäller antalet biobesök per capita.

De totala biljettintäkterna låg före pandemin på 1,8–1,9 miljarder kronor per år och därefter har intäkterna inte återkommit till samma nivåer. År 2025 uppgick de totala biljettintäkterna till ca 1,3 miljarder varav svensk film stod för cirka 135 miljoner av dessa.

Biljettpriserna har ökat påtagligt, det reala priset 2023 har ökat med drygt 30 procent i en jämförelse med 2001 enligt uppgifter i utredningen.

Utredningen lyfter fler olika faktorer som kan ha påverkat den svenska utvecklingen – ökade biljettpriser, obalans mellan utbud och publikens efterfrågan, ökad konkurrens om visningstider på biograferna, begränsade budgetar för produktion och marknadsföring – men påpekar att det inte finns något enkelt svar eller någon enskild orsak.

Film i andra visningsfönster

Det mesta tittandet sker under filmernas första år efter premiär, men filmerna har enligt utredningens undersökningar en relativt lång livslängd även senare, inte minst i tablålagd tv och på olika playtjänster. De 34 svenska filmer som fått stöd av Filminstitutet och som hade biopremiär 2014 hade fram till 2024 haft 4,6 miljoner tittare i Sverige och utomlands på biograf och minst 23 miljoner tittare i andra visningsfönster (tv, beställ-tv, dvd/bluray, SVT Play och TV4 Play+). Även om underlagen till undersökningen inte är fullständiga, och det framför allt saknas uppgifter från globala strömningstjänster, så visar siffrorna att det är viktigt att se på

en films hela livscykel för att göra en bedömning av det totala genomslaget. Prop. 2025/26:287

Strömningstjänsternas betydelse för spridning av film fortsätter att öka. Enligt utredningen stod prenumerationsbaserad beställ-tv 2023 för 39 procent av det totala filmtittandet i Sverige, varav Netflix stod för drygt hälften. De svenska filmer som släpps hos de internationella strömningstjänsterna får möjlighet till en betydligt större marknad och publik.

4.1.2 Nya investeringsmönster i svensk film

Film- och tv-branschens utveckling

Filmnäringens kedja går hela vägen från idé och utveckling till finansiering, produktion, distribution och till slutlig konsument. Produktionsledet består av många små produktionsbolag och ett fåtal mycket stora som står för huvuddelen av omsättningen. Producentledet har förändrats och konsoliderats, både globalt och lokalt, under senare år. När det gäller distributionsledet så kännetecknas det av att det finns ett stort antal aktörer, men några få riktigt stora.

Globalt sett har investeringar i film och tv varit på historiskt höga nivåer det senaste decenniet, allra störst inom produktion av dramaserier. Lokalt innehåll på det egna språket och kulturella referenser har varit ett framgångsrikt koncept. Efter en period av stark tillväxt har dock investeringarna i svensk film och tv sjunkit markant de senaste åren. Streamingaktörer har dragit ned sina satsningar, kostnaderna har ökat på grund av inflation och högre räntor, tillväxten av nya abonnenter har avstannat globalt. År 2022 var ett rekordår med ca 2,1 miljarder kronor investerade i svenska dramaserier. År 2023 sjönk investeringarna kraftigt – uppskattningsvis till ungefär hälften av toppnivån. När det gäller investeringar i svensk film och dokumentärer uppskattade Filminstitutet att dessa var cirka 1,2 miljarder kronor 2022 och nästan lika mycket 2023 (1,1 miljarder kronor). Vidare framgår av utredningen att det under 2019–2023 investerades i genomsnitt knappt 900 miljoner kronor årligen i svensk långfilm.

Hur finansieras svensk film i dag?

Finansieringen av en svensk långfilm består ofta av många olika finansieringskällor, villkor och intressen som ska samordnas. Offentlig finansiering är nästan alltid nödvändig för att kunna genomföra en långfilmsproduktion i Sverige, liksom i jämförbara länder och språkområden. Det offentliga stödet är inte avsett att på egen hand täcka behoven, utan fungerar ofta som en hävstång för att kunna attrahera mer privat kapital. Årligen produceras även ett antal filmer helt utan stöd från Filminstitutet. Av de 19 svenska långfilmer som hade biopremiär 2025 producerades sex utan produktionsstöd från Filminstitutet.

Större investerare i svensk film är typiskt sett distributörer, tv-kanaler, offentliga regionala fonder samt även produktionsbolagen själva. Dessa räknas som filmens samproducenter och får ofta en ägarandel i förhållande till sitt investerade kapital. Förutom den direkta avkastningen kan det finnas andra skäl till investering, som att utöka eller komplettera sin

Prop. 2025/26:287 innehållskatalog med ett visst innehåll eller ursprung. Producenten kan också göra försäljningar av licenser, dvs. kommande visningsrättigheter till svenska och utländska tv-kanaler. Dessutom bidrar ofta produktionsbolaget till helhetskalkylen, vanligast i form av eget arbete i projektet.

Den nationella offentliga finansieringen motsvarar ca 30 procent av en genomsnittlig produktionsbudget. Enligt Filmåret i siffror, som visar finansieringen av de filmer som fått produktionsstöd under perioden 2021–2025, har filmer med hög budget (mer än 30 miljoner kronor) i större utsträckning finansierats av kommersiella aktörer medan lågbudgetfilmer (uppmot 20 miljoner) i större utsträckning finansierats av Filminstitutet, Sveriges Television (SVT) och fonder.

Med nytilkomna finansiärer i det svenska systemet så finns i dag andra finansiella lösningar, t.ex. att strömningsföretag tecknar avtal direkt med producenten och fullfinansierar en produktion.

Internationella samproduktioner spelar en viktig roll för nationella aktörer, inte minst från små språkområden, som kan dra nytta av varandras resurser och kompetenser vid produktionen. Det är också ett sätt att dela risken och möjliggöra tillgång till marknader med ökad räckvidd. Internationella samproduktioner får generellt sett ett större publikt genomslag, fler biobesök och har större totalbudgetar än de som enbart är nationellt finansierade.

Nordiska och europeiska stödprogram eller fonder bidrar också till svensk films utveckling, produktion och visning. Eurimages (Europarådet), Media-delen inom EU:s program Kreativa Europa, samt Nordisk Film & TV Fond (samarbete mellan Nordiska ministerrådet, de nordiska filminstituten samt nordiska tv-kanaler) är de mest betydelsefulla.

Konsekvenser av olika finansieringsmodeller

Den traditionella samproduktionsmodellen innebär att en rad samproducenter tillsammans bidrar till den fulla finansieringen av en produktion och dessa blir delägare i proportion till investeringen. Denna finansieringsmodell innefattar nästan alltid offentliga medel.

För långa spelfilmer med biografpremiär, som finansierats genom en sådan modell, är intäkter från försäljning av biobiljetter generellt sett fortfarande den enskilt viktigaste inkomstkällan för producenten. Utöver biografintäkterna kan även Filminstitutets publikrelaterade efterhandsstöd tillkomma och intäkter via digitala köp eller uthyrning. I det fall visning i andra fönster är reglerade i licensavtal som en del av filmens finansiering så tillfaller intäkter i dessa delar inte producenten.

Till nackdelarna med den traditionella finansieringsmodellen hör å ena sidan svårigheten att få alla pusselbitar att fogas samman till en full finansiering. Modellen kan å andra sidan sägas ge producenten en betydande kreativ frihet eftersom det då är svårt för en enskild investerare att dominera med sina villkor.

Som ovan beskrivits förekommer numera även att svenskt innehåll, främst dramaserier, beställs och ofta helfinansieras av strömningstjänster. Det innebär en betydligt enklare process för att säkra finansieringen av filmprojekt, och producenten får ofta betalt direkt, men eventuell rätt till

framtida intäkter och rättigheter beror på avtalsvillkoren. Inte sällan kan dessa avtal innebära förhandsförsäljning av långa exklusiva licenser som i princip betyder att filmen enbart finns tillgänglig på strömningssplattformen.

4.1.3 Villkor för yrkesverksamma inom filmbranschen

Precis som många andra delar av kulturområdet präglas film- och tv-branschen av en hög andel tidsbegränsade anställningar och frilansare. Det kan både vara en utmaning och en möjlighet. För en arbetsgivare ger det tillgång till arbetskraft med varierande kompetenser och erfarenhet som kan hjälpa till att utföra engångsuppgifter och för arbetstagare en möjlighet att välja de projekt som bäst passar deras färdigheter och intressen.

Dessa förutsättningar kan samtidigt innebära en risk för att yrkesverksamma i filmbranschen fastnar i en osäker ekonomisk situation. Även förutsättningarna inom bland annat trygghetssystemen kan påverkas. Projektanställda eller frilansare omfattas vidare sällan av den allmänna principen på arbetsmarknaden att kompetensutvecklingen av yrkesverksamma är arbetsgivarens ansvar. AI och den tekniska utvecklingen kan även antas få en betydande inverkan på arbetsmarknaden för film- och tv-arbetare och bidra till snabba förändringar inom filmbranschen framöver.

Regeringen följer utvecklingen av villkoren för yrkesverksamma inom filmbranschen.

4.1.4 Filmarvet

Den tekniska utvecklingen har skapat både nya möjligheter och problem när det gäller att bevara och tillgängliggöra filmarvet. Utöver Filminstitutet påverkar förändringarna ett antal olika myndigheter och institutioner som Kungl. biblioteket, Riksarkivet, SVT, samt även andra aktörer, som muséer och ideella föreningar.

Digitaliseringen har gett nya möjligheter att sprida och visa äldre film, både i hemmiljö och på biograf. Den ger också nya möjligheter att söka i och att återanvända äldre material i nya produktioner, vilket inte minst kan vara viktigt i dokumentärfilmsproduktion och i tv-sammanhang. Det råmaterial som arkiven rymmer kan även framöver förväntas vara av stort värde, inte bara kulturhistoriskt utan i vissa fall även ekonomiskt, då det t.ex. kan användas i nyproduktion eller för att träna generativa AI-system.

Det digitala teknikskiftet under de senaste 15 åren har även medfört en stor ökning av film och annat material, vilket väcker nya frågor kring bevarande, urvalsprinciper och leder till tekniska och rättsliga utmaningar. Inte minst gäller det pliktmateriallagstiftningen, som reglerar skyldigheten för exempelvis utgivare av material i skrift eller producent av film att leverera exemplar av offentliggjort material till Kungl. biblioteket och andra bibliotek. Syftet med lagstiftningen är att bevara det svenska kulturarvet för framtida forskning. En central fråga på filmområdet är vilka krav på teknisk kvalitet som i fortsättningen bör ställas på de audiovisuella pliktexemplar som lämnas till Kungl. biblioteket. Sedan biografvisningen digitaliserats har de bestämmelser i lagen (1993:1392) om pliktexemplar

Prop. 2025/26:287 av dokument som avsett biograffilm blivit obsoleta eftersom de inte träffar digitalt distribuerad film.

Bevarandet av det analoga filmarvet kräver specifika lokaler som klarar av att hantera det känsliga materialet. Utöver krisberedskap kopplad till väderlek eller klimat har även militära hot eller krig kommit högt upp på dagordningen under senare tid. Kompetensförsörjning och tillgång till utrustning för att hantera bevarande och visning är andra utmaningar för det analoga filmarvet. Det saknas personer med relevant kunskap och den tekniska utrustningen har blivit både svår att få tag på och att underhålla i takt med att den kommersiella marknaden försvunnit.

4.2 Viktiga insatser under mandatperioden för att möta branschens utmaningar

Breddad finansiering för att stärka kulturlivets potential

Regeringen har beslutat direktiv till en utredning om breddad kulturfinansiering (Ku 2025:01). Utredningen har i betänkandet Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31) lämnat förslag om skattereduktion för gåvor till kulturverksamhet och offentlig matchning av privata gåvor. Betänkandet har remitterats.

Utredningen om skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet (Fi 2023:07) redovisade sitt slutbetänkande Utvidgad avdragsrätt för sponsring m.m. (SOU 2026:5) i januari 2026. I betänkandet föreslås att en skattelättnad för sponsring ska införas för att underlätta finansiering till exempelvis kultur och idrott. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Betänkandet har remitterats.

Vidare har Konstnärsnämnden i sitt regleringsbrev för 2026 fått ett återrapporteringskrav att redovisa insatser för att utveckla den del av det särskilda beslutsorganet Kulturbryggan som stödjer nya finansieringsmodeller, t.ex. för att möjliggöra mötesplatser och kompetensutveckling för kultursektorns aktörer och näringslivet kring frågor om breddad finansiering. Tre miljoner kronor har avsatts till Kulturbryggan för 2026 för att öka kontaktytor mellan kultur och näringsliv och motsvarande belopp avses att avsättas för 2027. Länsstyrelserna i Västra Götalands, Västernorrlands och Kalmar län har i regleringsbrev för 2026 fått i uppdrag att i samverkan med Konstnärsnämnden skapa mötesplatser mellan näringsliv och kultursektor med det långsiktiga syftet att bredda finansieringen av kulturlivet.

Film – en viktig del av de kulturella och kreativa branscherna

Regeringen överlämnade 2024 skrivelsen Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111) till riksdagen. Med strategin vill regeringen bidra till en helhetssyn för att frigöra de kulturella och kreativa företagens potential för tillväxt, sysselsättning, innovation, export samt digital och grön omställning. Att främja förutsättningarna och utvecklingen för företagande inom kulturella och kreativa branscher gynnar också den fria kulturen, då de flesta professionella utövare och kreatörer inom sektorn är organiserade som företag. Regeringen slår också

fast att de kulturella och kreativa branscherna bör ses som en ny typ av basnäring i Sverige, som inte bara skapar arbetstillfällen i de berörda branscherna utan även tillväxt och innovation i andra sektorer.

Prop. 2025/26:287

En strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft

Regeringen beslutade i november 2023 om en strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758). Med strategin avser regeringen att ge svenska företag bästa möjliga förutsättningar att hantera framväxande utmaningar och ta vara på de affärsmöjligheter som uppstår genom den gröna och digitala omställningen. Av strategin framgår bl.a. att ett högkvalitativt främjande av företag inom kulturella och kreativa branscher, t.ex. dataspel, musik, design och form samt innehållsproduktion, bidrar både till en ökad svensk export och till att sprida kännedom om Sverige och varumärket Sverige.

Hela Sverige ska fungera – insatser för en stärkt regional utveckling

I propositionen Hela Sverige ska fungera – politik för starkare landsbygger (prop. 2025/26:158) gör regeringen bedömningen att företag i de kulturella och kreativa branscherna bidrar till attraktiva hållbara livsmiljöer och till ett diversifierat och konkurrenskraftigt näringsliv i landsbygderna. Regeringen gör även bedömningen att ett levande kulturutbud och levande kulturarv samt tillgänglighet till kulturverksamhet i vardagen bidrar till att stärka förutsättningarna för kompetensförsörjning, inflyttning och företagande.

Av skrivelsen Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) framgår att kultur och fritidsaktiviteter som är tillgängliga för alla är en förutsättning för en hållbar regional utveckling i hela landet. Insatser inom den regionala utvecklingspolitiken bidrar till att goda förutsättningar skapas för företagande och verksamheter i hela landet, att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften och ta tillvara potentialen i olika territoriella förutsättningarna. Det finns här synergier mellan film-, regional- och kulturpolitiska mål.

Det pågår en utredning (dir. 2024:69) om hur den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken ska inriktas och utformas. Betänkande planeras till den 1 juli 2026.

Kultur och kulturarv i händelse av höjd beredskap eller krig

Det utmanande säkerhetspolitiska läget som präglat den innevarande mandatperioden har ökat medvetenheten om behovet av beredskap för skydd av kulturarv och för upprätthållande av verksamhet inom kultursektorn i händelse av höjd beredskap eller krig. Regeringen har genomfört ett flertal insatser som exempelvis rör undanförsel av föremål och säkra transporter. Ett råd för skydd av kulturarv har inrättats på myndighetsnivå för att bidra till effektiv beredskapsplanering för skydd av samlingar av kulturarv och kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer i Sverige. Regeringen har också bidragit till ett närmare internationellt samarbete, inte minst med Norden och Baltikum, kring beredskapsfrågor på kulturområdet.

Digitisering och digitalisering av samlingarna i centrala offentliga verksamheter för att långsiktigt bevara och tillgängliggöra det gemensamma kulturarvet är angeläget ur ett beredskapsperspektiv. Det gäller i synnerhet digitisering av handlingar och föremål som i dag endast finns i fysiska handlingar, ofta unika. Arbetet med att digitisera det svenska filmarvet är därför också en viktig beredskapsinsats.

I budgetpropositionen för 2023 gjordes en förstärkning med 1 miljon kronor per år 2024–2026 till Filminstitutet för digitisering, följt av ytterligare en förstärkning på 2,3 miljoner kronor under 2025 i vårändringsbudgeten. I budgetpropositionen för 2026 förlängdes satsningen även med 1 miljon kronor per år 2026–2027.

5 Centrala aktörer för de filmpolitiska insatserna

Med filmpolitik avses här alla offentliga insatser för att främja filmskapande och spridning av film i Sverige. De offentliga insatserna på filmområdet genomförs av en rad olika aktörer och innefattar insatser på både statlig, regional och kommunal nivå.

Centrala aktörer för de statliga filmpolitiska insatserna är Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Konstnärsnämnden, Statens kulturråd och Tillväxtverket. Även andra aktörer som Sveriges Television (SVT) och regionala produktionscentrum genomför viktiga insatser för att stödja svensk film och bidrar till att filmpolitiken får genomslag. Nedan redogörs kort för filmpolitikens centrala aktörer, deras uppdrag och insatser för svensk film.

5.1 Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Filminstitutet har sedan 1960-talet fördelat stöd till svensk film. Enligt stiftelseförförordnandet är syftet att främja värdefull svensk filmproduktion, spridning och visning av värdefull film och bevarandet av filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse samt att verka för internationellt samarbete i dessa avseenden.

Centralt för Filminstitutets verksamhet är det regelverk för stöd till filmområdet som finns i förordningen (2016:989) om statsbidrag till film (filmförordningen). Med utgångspunkt i denna förordning har Filminstitutet utformat ett mer detaljerat system av stöd till utveckling, produktion, spridning och visning av film samt stöd till filmkulturella ändamål som filmpedagogik, skolbio och talangutveckling. Regeringen finansierar Filminstitutets verksamhet i huvudsak via anslag 9:1 *Filmstöd*, ca 551 miljoner kronor totalt för 2026.

Stöd till utveckling och produktion

Statsbidrag får enligt filmförordningen lämnas för produktion av svensk film, i olika tekniker och för olika visningsfönster. Svensk film definieras som film som har en svensk producent och där den svenska insatsen av

artistiska medarbetare är av påtaglig betydelse eller, om filmen inte har en svensk producent, uppfyller de krav som framgår av den europeiska konventionen av den 2 oktober 1992 för samproduktion av filmverk.

Stöd kan ges till lång spelfilm, kortfilm, dokumentärfilm och barn- och ungdomsfilm. Statsbidrag får i begränsad omfattning även lämnas för att producera serier. Stöd får endast lämnas till en producent som har film- och tv-produktion som sin huvudsakliga verksamhet.

Stöd får ges till utveckling av enskilda projekt inom film, serier eller rörlig bild, som kontinuitetsstöd för att stärka producenter, och som kompetensstöd för att stärka utvecklingen av konstnärskap och yrkeskompetenser hos producenter eller professionellt verksamma som arbetar med film- och tv-produktion. Utvecklingsstöd får även gå till nyskapande projekt inom området rörlig bild som inte är att betrakta som film eller serier.

Produktionsstöd lämnas innan en film färdigställs utifrån en bedömning av kvalitativa kriterier. Till förhandsstödet är även knutet ett krav om att producenten ska redovisa en plan för hur filmen långsiktigt ska tillgängliggöras för allmänheten och för personer med olika funktionsförmågor. För att få statsbidrag krävs även att filmen kan visas med svensk text.

Fördelning av stöd sker efter bedömning av sex filmkonsulenter uppdelade inom lång spelfilm och nya format, dokumentärfilm, film för barn och unga samt kortfilm. Konsulenterna anställs efter öppet ansökningsförfarande för en mandatperiod på tre år med möjlighet till en begränsad förlängning. Konsulenterna lämnar rekommendation till beslut till Filminstitutets vd, som i stor utsträckning följer förslaget. Konsulentsystemet är inte reglerat i någon författning förutom att det ställs krav på att Filminstitutet ska ge den som söker producentstöd möjlighet till en andra kvalitativ bedömning av sin ansökan.

Publikrelaterat efterhandsstöd

Filminstitutet fördelar även sedan lång tid tillbaka ett publikrelaterat efterhandsstöd (PRS) till svenska långfilmer. Stödet ges efter att filmen färdigställts, utifrån kvantitativa mått baserat på filmens bruttobiljettintäkter vid öppna visningar på svenska biografer under sex månader efter premiär. Syftet med stödet är att underlätta finansiering av ny svensk film.

Stöd till spridning och visning

Statsbidrag får enligt filmförordningen lämnas för att sprida och visa svensk film i alla visningsfönster i hela landet, svensk film utomlands och utländsk film i Sverige, samt för att stärka biografverksamhet i hela landet. Vidare finns bestämmelser om att statsbidrag får lämnas för att öka tillgängligheten till svensk film för personer som är synskadade, döva, hörselskadade eller för personer med lässvårigheter, öka tillgängligheten till film på de nationella minoritetsspråken, texta svensk film till språk som talas av större grupper av nyanlända invandrare, och texta svensk film som inte har tagit emot produktionsstöd till svenska.

Dessa statsbidrag får, generellt sett, lämnas till producent, distributör, biografägare, visningsorganisation, festivalarrangör eller annan aktör som

Prop. 2025/26:287 sprider och visar film offentligt. När det gäller enskilda filmer finns stöd till lansering av svensk långfilm samt stöd till distribution av utländsk värdefull långfilm.

Stöd till biografägare fokuserar särskilt på behoven hos biografer på landsbygden och i mindre och medelstora orter samt på biografer som kompletterar övriga biografers utbud. Filminstitutet fördelar också stöd som bidrar till utbildning, upprustning, publikarbete eller inrättandet av nya biografer.

Stöd till internationellt arbete

Filminstitutet fördelar stöd till internationell lansering och stöd till internationell distribution. För de filmer som blir uttagna på de ledande festivalerna beviljas lanseringsstöd. Genom främjande insatser arbetar Filminstitutet med att marknadsföra, informera om och sprida svensk film utomlands.

Från Filminstitutets anslag går även avgifter till Sveriges deltagande i Europarådets filmfond Eurimages, Nordisk Film & TV Fond samt till samordningsinsatser kopplade till MEDIA-delen av EU-programmet Kreativa Europa 2021–2027.

Stöd till filmpedagogiskt arbete

På detta område får Filminstitutet lämna stöd enligt filmförordningen för bl.a. utveckling av filmpedagogisk verksamhet, kompetensutveckling av personal som arbetar med filmpedagogisk verksamhet, filmvisning, eller andra insatser som främjar eget skapande och kunskaper om filmarbetet.

Stöd får lämnas till regioner och kommuner med ansvar inom det regionala tillväxtarbetet, eller till andra aktörer som på uppdrag av en region eller en kommun med ansvar inom det regionala tillväxtarbetet anordnar filmkulturell verksamhet, samt till huvudmän inom skolväsendet. Stöd får också lämnas för regional filmverksamhet i syfte att ge invånare i hela landet möjlighet till filmupplevelser och till eget skapande.

Vid fördelning av stöd inom dessa områden prioriteras insatser som bidrar till att barn och unga i hela landet ges möjlighet till kvalitativa filmupplevelser och till fördjupade kunskaper om rörlig bild samt till att stimulera deras kreativitet.

Filminstitutet arbetar också med dialog mellan olika aktörer på området och tar även fram eget material, som exempelvis filmhandledningar eller undervisningsmaterial i filmhistoria, i syfte att främja filmpedagogisk verksamhet i skolor.

Stöd till talangutveckling

Filminstitutet arbetar med talangutveckling genom särskilda filmstöd, medfinansiering av filmpriser, talangprogram, talangträffar, workshops samt samverkan med regioner och filmfestivaler.

Tillsammans med SVT har Filminstitutet under flera år finansierat programmet Moving Sweden för att stimulera förnyelsen av svensk film samt stärka återväxten av filmskapare.

Stöd till regionala aktörer för talangutveckling i hela landet eller till särskilda grupper av filmaktörer, t.ex. nyexaminerade personer,

förekommer också. Filminstitutet fördelar även kortfilmsstöd för att stötta nya filmskapare. Prop. 2025/26:287

Filmarvet

Filminstitutet har ett av världens äldsta filmarkiv, med en analog samling bestående av nästan 70 000 objekt (2025) och en stor mängd annat filmrelaterat material, exempelvis affischer, kostymer samt person- och bolagsarkiv. Till allra största delen utgörs de analoga filmsamlingarna av svenska och utländska filmer som visats på biograf i Sverige. Merparten av filmerna är depositioner och donationer från produktions- och distributionsbolag, men många har också införlivats i samlingarna genom aktiva förvärv och material har också tillkommit som ett resultat av restaureringar. Filmerna bevaras i klimatkontrollerade magasin och lånas ut till rättighetshavare och för visning på cinematek och filmfestivaler över hela världen.

Filminstitutets arbete med att digitalt bevara och tillgängliggöra det svenska filmarvet inleddes 2013. Regeringen avsatte 2014–2018 ungefär 40 miljoner kronor i en särskild satsning och senare höjdes stiftelsens grundanslag med 10 miljoner kronor per år i samma syfte. Regeringen har därefter i budgetpropositionen för 2024 gjort en treårig förstärkning motsvarande 1 miljon kronor per år för digitisering av filmarvet. I budgetpropositionen för 2026 förlängdes satsningen två år framåt. I samband med vårandringsbudgeten för 2025 förstärktes dessutom arbetet med 2,3 miljoner kronor under innevarande år. För att öka tillgängligheten till det digitalt reproducerade filmarvet bedriver Filminstitutet även en distributionsverksamhet för biografvisning runt om i landet. I katalogen finns nästan 400 svenska filmer (2025). Filminstitutet tillgängliggör också det digitaliserade filmarvet via den egna visningsverksamheten Cinemateket.

5.2 Tillväxtverket

I syfte att behålla lokala film- och tv produktioner som annars skulle ha spelats in på annat håll och attrahera internationella produktioner har olika former av produktionsincitament för film- och tv-branschen under de senaste åren blivit mycket utbrett, både globalt och i Europa.

För att få ta del av produktionsincitament måste film- eller tv-produktionen vanligtvis uppfylla vissa särskilda kriterier, t.ex. angående budgetens storlek, inspelningsplats, inspelningsteamet eller att filmen speglar det aktuella landets kultur, natur eller historia. Dessa filmstöd kallas ofta för automatstöd i och med att produktionsbolagen på förhand vet vad som krävs för att få stöd.

Produktionsincitament infördes 2022 i Sverige och fördelas i dag av Tillväxtverket enligt förordningen (2022:1386) om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk. Med ett audiovisuellt verk avses i förordningen spelfilm, dokumentärfilm, dramaserie och dokumentärserie, oavsett vilken teknik som använts. Stöd får ges till företag som har produktion av audiovisuella verk som sin huvudsakliga verksamhet. Stöd

Prop. 2025/26:287 får ges med högst 25 procent av stödberättigande kostnader som uppkommer i Sverige och först efter att dessa har uppstått.

Regeringen har avsatt 100 miljoner kronor per år för detta stöd (inklusive kostnader för administration). Under 2025–2027 beräknas dock en tillfällig neddragning på cirka 13 miljoner kronor per år.

5.3 Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden har till uppgift att främja konstnärers möjligheter att utveckla sitt konstnärskap och verka för konstnärlig utveckling genom att fördela statliga bidrag och ersättningar samt genom andra främjande åtgärder. Myndigheten ska även analysera och sprida kunskap om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor och följa upp och sprida information om villkoren för konstnärernas företagande i de kulturella och kreativa branscherna.

Konstnärsnämndens stöd till enskildas konstnärliga verksamhet, exempelvis långtidsstipendier, resebidrag och projektbidrag, omfattar även filmskapare. Under 2025 tilldelades filmområdet 14,4 miljoner kronor. I syfte att möjliggöra fler långa stipendier har medlen till bidrag och ersättningar till konstnärer förstärkts 2023–2025. Satsningen har förlängts 2026, med en ökning om 30 miljoner kronor. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Det finns även ett riktat filmstöd (för närvarande ca 4,3 miljoner kr) som Konstnärsnämnden fördelar för att stödja produktion av kortfilm, dokumentär och animation, samt till Stiftelsen Filmform.

5.4 Statens kulturråd

Statens kulturråd fördelar medel inom ramen för kultursamverkansmodellen till regionerna, som i sin tur fördelar medlen vidare till verksamhet inom sju utpekade konst- och kulturområden, bl.a. filmkulturell verksamhet. Kultursamverkansmodellen bygger på dialog och samverkan mellan stat och region samt mellan region, kommun, civilsamhälle och det fria kulturlivet i respektive län. Medlen fördelas enligt förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, med utgångspunkt i regionala kulturplaner och i samråd med andra kulturmyndigheter och organisationer. Anslaget går framför allt till bidrag till regionala och lokala institutioner, t.ex. läns museer och länsteatrar, och särskilt till verksamhet för barn och unga. Utöver verksamhetsbidrag beviljas även tidsbegränsade utvecklingsbidrag till projekt av nationellt kulturpolitiskt intresse.

I modellen ingår samtliga regioner utom Region Stockholm, som i stället får stöd till regional filmverksamhet via Filminstitutet enligt förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet.

För 2026 är det statliga bidraget till kultursamverkansmodellen nästan 1,7 miljarder kronor. I genomsnitt har ungefär 1 procent (ca 15 miljoner kronor) av det totala statsbidraget i kultursamverkansmodellen hittills fördelats till filmkulturell verksamhet. Framför allt bedrivs verksamheten

av regionala eller lokala filmkonsulenter som har en stödjande roll gentemot filmskapare, visningsarrangörer och pedagoger i länet. De flesta regioner arbetar både med stöd till visning och spridning av film och med talangutveckling. Alla arbetar i någon utsträckning med filmpedagogik för barn och unga.

Prop. 2025/26:287

5.5 Stiftelsen Bergmancenter på Fårö

Stiftelsen Bergmancenter på Fårö bildades 2009 av Gotlands kommun och Föreningen Fårö Framtid. Sedan 2011 bedriver Bergmancenter verksamhet på Fårö i syfte att förvalta och utveckla den publika delen av arvet efter Ingmar Bergman genom konstnärlig aktivitet och utställningsverksamhet. Den årliga Bergmanveckan är stiftelsens främsta evenemang, där både svenska och internationella gäster samlas med Ingmar Bergmans konstnärskap i fokus. Bergmancenter får sedan flera år bidrag från staten (1,5 miljoner kronor 2026).

5.6 Svenska institutet

Svenska institutets (SI) uppdrag är att sprida kunskap om Sverige, främja svenska intressen internationellt och stärka långsiktiga relationer mellan Sverige och andra länder. I detta ingår att främja ett brett och hållbart internationellt kultursamarbete genom samarbete med aktörer inom kultursektorn i Sverige och utomlands. SI har även i uppdrag att bidra till att svenska företag ökar sin export och närvaro på internationella marknader, inklusive insatser för att främja de kulturella och kreativa branscherna (KKB).

På filmområdet tar myndigheten bl.a. fram informations- och utställningsmaterial som lyfter svenska filmer och dramaserier samt Sverige som inspelningsplats. Beställare av materialet är svenska ambassader och konsulat som genomför lokala evenemang tillsammans med SI och svenska aktörer för att marknadsföra Sverige gentemot internationell filmbransch. Utlandsmyndigheterna kan även söka ekonomiskt stöd från SI för tryckning av material och för att bjuda in svenska talare och bolag. Inom ramen för myndighetens KKB-uppdrag genomför SI exportfrämjande insatser för både film- och tv-branschen. I samarbete med Filminstitutet sammanställs årligen ett kvalitetsurval av svenska aktuella långfilmer och dokumentärer, the Swedish Film Selection, som ska kunna visas av svenska ambassader och konsulat vid lokala filmfestivaler, kulturinstitutioner och andra relaterade evenemang. Det övergripande syftet med samarbetet är att öka kännedom och kunskap om svensk film och att förmedla berättelser om Sverige.

5.7 Sveriges Television

SVT har sedan lång tid tillbaka ett ansvar för att bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. Ansvaret för svensk film regleras i

Prop. 2025/26:287 sändningstillståndet som en del av kulturuppdraget. SVT är en viktig samproducent av svensk film och köper även visningsrätter för betydande belopp varje år.

Enligt SVT:s public service-redovisning för 2025 har 100 miljoner kronor varje år under tillståndspanoroden 2020–2025 investerats i långfilmer, inklusive barn- och familjefilm, dokumentärfilmer, kulturdokumentärer, kortfilm samt utveckling av nya talanger. SVT:s satsning fortsätter med 100 miljoner kronor också under 2026, samt med 90 miljoner kronor per år under perioden 2027–2029.

Enligt regeringens bedömning i propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten (prop. 2024/25:166) bör SVT även i fortsättningen bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion samt redovisa omfattningen och formerna för företagets engagemang och redogöra för i vilken utsträckning företaget avser att satsa på svensk filmproduktion. Detta framgår även av villkor i beslutet om public service-uppdrag för SVT för 2026–2033 (Ku2025/01143).

SVT har också ett stort källmaterial i sitt arkiv, som under senare år har digitaliserats i en kvalitet som räcker för tv-sändning och internt bruk.

5.8 Regional och lokal filmproduktion

Utöver den regionala och lokala filmkulturella verksamheten inom ramen för kultursamverkansmodellen, som beskrivs i avsnitt 5.4, arbetar flera av regionerna i Sverige med filmproduktion. Förutsättningarna ser dock olika ut beroende på regionens storlek, hur verksamheten finansieras, antal verkamma filmare och vilket uppdrag respektive filmverksamheter har från sina huvudmän.

Fyra regioner har sedan 1990-talet byggt upp större regionala produktionscentrum: Filmpool Nord, Film i Skåne, Film i Väst och Film Stockholm. Investeringarna från de regionala produktionscentrumen avser både svensk och internationell lång spelfilm, dramaserier, dokumentärer och kortfilm samt i vissa fall även talangutvecklingsprojekt. Enligt utredningen planerade dessa fyra produktionscentrum investeringar på ca 155 miljoner kronor i film och dramaserier under 2025. Den största budgeten för 2025 hade Film i Väst, ca 100 miljoner kronor. Film i Skåne hade en budget på ca 19,5 miljoner kronor, Film Stockholm ca 19 miljoner kronor och Filmpool Nord ca 17 miljoner kronor. Ytterligare några regioner producerar eller samproducerar film på olika nivåer och det finns även fonder som bildats efter samarbeten mellan flera regioner.

De resurser som de regionala produktionscentrumen investerar i filmer skiljer sig från de ”mjuka” pengar – medel utan åtföljande krav på rättigheter i produktionen – som fördelas på nationell nivå. De regionala produktionscentrumen går i stället in med ”hårda” pengar, dvs. agerar som andra samproducenter och köper rättigheter i produktionerna. Att regionerna inte fördelar mjuka pengar har bl.a. att göra med bedömningen att kommunallagen (2017:725) inte medger denna typ av stöd till enskilda näringsidkare. För att vara med som finansierare kräver de regionala produktionscentrumen också att delar av filmproduktionen ska ske i den egna regionen och att lokala företag och filmarbetare ska engageras.

I landet finns även ett antal kommuner som är med och finansierar filmproduktion, exempelvis genom avtal om medfinansiering av filmer eller investering/medfinansiering i själva fonden, alternativt genom en helt kommunalt finansierad fond.

Prop. 2025/26:287

6 Filmpolitikens inriktning

Filmen är en av våra populäraste konstarter. I princip alla tar del av film och rörlig bild i form av spelfilmer, dokumentärer, dramaserier och animation. Särskilt framgångsrika verk i dessa format blir inte sällan gemensamma referenspunkter och viktiga tidsdokument. Det behövs en livaktig svensk filmproduktion som kan förmedla berättelser som är angelägna för många. Inte minst är detta av betydelse för ett litet språkområde, som vårt. Det är avgörande att verkligt breda konstnärliga uttryck, som film, även fortsatt kan spegla svenska erfarenheter, miljöer och språk.

Det senaste decenniets tekniska innovationer har på ett grundläggande sätt både förändrat förutsättningarna för att göra film och påverkat publikmönster. Det är därför angeläget att filmpolitiken speglar hur svensk film produceras, distribueras och konsumeras i dag för att det även framöver ska produceras kvalitativ svensk film som är angelägen för många.

Film är en konstform som finns på en kommersiell marknad. Det leder till ett samspel mellan det rent kommersiella och offentliga insatser för produktion, spridning och visning av film. Det samspelet gäller i Sverige liksom i många andra länder, särskilt inom små språkområden. Filmen är också en av de konstarter som kräver mest i termer av produktionsresurser. Offentliga stöd har syftat till att långsiktigt upprätthålla en inhemsk produktion och distribution av en mångfald av filmer – för biografer, tv eller strömningstjänster. För den framtida filmpolitiken är det viktigt och angeläget att erbjuda goda förutsättningar för ett gott samspel mellan offentliga stöd till film från stat, regioner och kommuner och privat finansiering samt att rikta de nationella insatserna dit de gör störst nytta. Regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher utgör därtill också en viktig utgångspunkt för framtidens filmpolitik.

Med detta som utgångspunkt lämnar regeringen i följande avsnitt sin bedömning av filmpolitikens inriktning framöver, samt förslag till nya filmpolitiska mål.

Regeringens bedömning

En ny filmpolitik bör utformas i syfte att få fler att vilja se svensk film, oavsett visningsfönster, och med utgångspunkt i var statens stöd kan göra mest nytta. De statliga insatserna bör tydligt fokusera på filmpolitikens kärnuppgifter utifrån de nationella filmpolitiska målen, samt på de uppgifter som hör till den nationella nivån. Inriktningen bör vara ökat kommersiellt genomslag, att säkra konstnärlig frihet och kvalitet, samt att minska politisk detaljstyrning.

Film bör vara huvudfokus för de filmpolitiska insatserna. Stärkt samverkan mellan staten och filmbranschen bör prioriteras, inklusive arbete med att främja breddad finansiering. Filmpolitiska insatser bör utformas med beaktande av den snabba tekniska utvecklingen.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna

I stort är remissinstanserna positiva till utredningens bedömning i fråga om filmpolitikens inriktning och den lägesbeskrivning som görs i betänkandet. Några instanser, t.ex. *Region Stockholm*, *Stiftelsen Svenska Filminstitutet* och *Stockholms kommun*, som i grunden ställer sig positiva till förslaget att fortsatt ha filmen i fokus, lyfter samtidigt vikten av att filmpolitiken även förhåller sig till dramaserier, främst inom ramen för produktionsincitament. *Dataspelsbranschen* anser att dataspel och spelskapande inte bör behandlas som en del av audiovisuell politik tillsammans med film. *Stiftelsen Filmform* saknar ett fokus på experimentell film och videokonst vid sidan om den kommersiella biografvisade fiktionsfilmen i långfilmsformat. *Dramatikerförbundet*, *Konstnärsnämnden* och *Sveriges filmregissörer* betonar vikten av att filmpolitiken beaktar den snabba AI-utvecklingen, inte minst i förhållande till upphovsrättsliga frågor. Ett flertal remissinstanser, bl.a. *Fackförbundet Scen & Film*, *Filmpool Nord* och *Göteborgs kommun*, efterlyser mer branschinflytande med bred representation.

Skälen för regeringens bedömning

Filmpolitiken bör ha ett starkt publikfokus. Dagens mediekonsumenter ställs inför ett utbud av både film, dramaserier och annan rörlig bild som har ökat kraftigt under det senaste decenniet. Det gäller för upphovspersoner och branschaktörer att kunna tränga igenom informationsbruset, och att leva upp till de högt ställda förväntningar som många konsumenter numera har vad gäller både kvalitativt innehåll och ambitionsnivå. För att inhemska produktioner ska få rimliga förutsättningar att uppnå den kvalitet som krävs för att konkurrera med internationella storproduktioner kan det i vissa fall även vara nödvändigt att resurserna på nationell nivå koncentreras till färre filmer. Arbetet för att

svensk film ska nå en stor publik oavsett visningsfönster bör intensifieras. Biograferna spelar även fortsättningsvis en viktig roll för en levande filmkultur i Sverige.

En ny filmpolitik bör vidare utformas med utgångspunkt i var statens stöd kan göra mest nytta. De statliga insatserna bör tydligt fokusera på filmpolitikens kärnuppgifter utifrån de filmpolitiska målen och de uppgifter som hör till den nationella nivån. Filmpolitikens styrning bör ha förenkling och tydlighet som målsättning. Principen om konstnärlig frihet och armlängds avstånd från politisk styrning bör vara grundläggande inom all offentlig stödgivning på kulturområdet. Politiska eller administrativa bedömningar bör inte direkt påverka de konstnärliga eller kreativa processerna. Filmpolitiken bör anpassas efter utvecklingen på området, med ambitionen att bidra till ökat kommersiellt genomslag, säkra konstnärlig frihet och kvalitet, samt minska politisk detaljstyrning.

Film bör även vara huvudfokus för de filmpolitiska insatserna, och det är i nuläget inte aktuellt med en breddad audiovisuell politik, där t.ex. dataspel kan omfattas, något som också får stöd i remissvar från exempelvis *Dataspelsbranschen*. När de offentliga resurserna är begränsade bör de områden som har svårare att hitta finansiering prioriteras. Som *Region Stockholm*, *Filminstitutet* och *Stockholms kommun* framhåller behöver filmpolitiken ändå förhålla sig till produktion av dramaserier. Regeringens bedömning är att de filmpolitiska insatserna för detta format primärt bör begränsas till stöd från produktionsincitamentet.

Samtidigt är det viktigt att beakta fler typer av rörlig bild inom filmpolitiken av både konstnärliga och kommersiella skäl för att behålla en öppenhet inför den snabba utveckling som sker. Arbetsmarknaden för kreatörer och filmarbetare visar också en rörlighet mellan olika format inom en större audiovisuell sektor. Regeringen bedömer därför att exempelvis analysuppdrag, branschfrämjande insatser och kulturarvsarbetet i möjligaste mån bör vidgas och omfatta hela den för sammanhanget relevanta marknaden för rörlig bild.

Långsiktighet och stabila villkor är avgörande för filmområdet, men det finns också behov av flexibilitet och nytänkande inför den tekniska utvecklingen. Regeringen ser, i linje med det som t.ex. *Dramatikerförbundet*, *Konstnärsnämnden* och *Sveriges filmregissörer* framhåller, att filmpolitiska insatser behöver anpassas till den snabba AI-utvecklingen, den successiva övergången till en allt högre grad av virtuell produktion och andra typer av digitala verktyg och processer.

Regeringen anser, liksom remissinstanser som *Fackförbundet Scen & Film*, *Filmpool Nord* och *Göteborgs kommun*, att det även är viktigt att stärka samverkan mellan staten och filmbranschen, inklusive arbetet med att främja breddad finansiering.

Regeringens förslag

Nuvarande mål för den nationella filmpolitiken ska upphöra att gälla och ersättas av följande nya mål för den nationella filmpolitiken:

Med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen ska den nationella filmpolitiken bidra till att

1. ett brett filmutbud av hög kvalitet skapas och visas i hela landet,
2. svensk film lockar en stor publik nationellt och internationellt, och
3. filmarvet bevaras och används.

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår fyra mål för den nationella filmpolitiken, samt en delvis annan språklig och redaktionell utformning.

Remissinstanserna

Av de drygt 50 remissinstanser som har kommenterat utredningens förslag om tydligare nationella filmpolitiska mål tillstyrker ungefär hälften utredningens förslag. Särskilt positiva är aktörer i de delar av filmbranschen som har ett uttalat publikfokus, t.ex. *Filmstaden AB*, *Föreningen Filmdistributörerna*, *MT Cinema Group*, *Sveriges Biografägareförbund*, *Sveriges Filmuthyrareförening U.P.A.*, *Sveriges Television (SVT)* och *TV4*. Flera av dem efterfrågar mer mätbara publikmål, exempelvis att svensk marknadsandel ska nå en viss procent eller om antal biobesök per år.

Förslagets fokus på ”stor publik” problematiseras av några aktörer, bl.a. *Föreningen Filmdistributörerna*, *Konstnärsnämnden*, *Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS)*, *Stockholms universitet* och *Västra Götalandsregionen*. Förutom att efterfråga en tydligare definition av ”stor” publik lyfter dessa remissinstanser att begreppet kan riskera att tränga undan smalare och mer nischade filmproduktioner som har stor konstnärlig och kulturell betydelse. Det påpekas också att publikmått som tittarsiffror inte bör övervärderas, och att publikframgång bör mätas brett och långsiktigt, som en av flera indikatorer i en samlad bedömning.

Ett flertal instanser kritiserar att målet om barn och unga har tagits bort, bl.a. *BUFF filmfestival*, *Dramatikerförbundet*, *Film i Skåne*, *Filmpool Nord*, *Göteborgs universitet*, *Riksföreningen Biograferna* och *Filminstitutet*. Även strykningen av målet om utveckling och produktion av svensk film i olika delar av landet kritiserar av t.ex. *Fackförbundet Scen & Film*, *Föreningen Filmdistributörerna*, *Film i Väst*, *Region Stockholm* och *Sveriges Filmuthyrareförening U.P.A.* Ett tiotal remissinstanser, däribland *Folkets Hus och Parker*, *Region Norrbotten* och *KLYS*, har invändningar mot att målen om jämställdhet, mångfald och demokrati tas bort och befarar att frågorna kan komma i skymundan eller nedprioriteras.

Förhållandet mellan de kulturpolitiska målen och de filmpolitiska lyfts också av flera remissinstanser. *Statens kulturråd* föreslår att de nationella

kulturpolitiska målen ska gälla i stället och att riktlinjebeslut och bidragsförfordningar kan ersätta filmpolitiska mål, eftersom uppföljning av kulturpolitiken underlättas med färre mål. Fackförbundet Scen & Film kan acceptera att mål kring jämställdhet, mångfald, barns rätt till kultur och yttrandefrihet hänvisar till de övergripande kulturpolitiska målen, men att det då är avgörande att filmpolitiska mål alltid samskrivs med och i anslutning till kulturpolitikens övergripande mål. Även *Konstnärsnämnden* föreslår att de filmpolitiska målen inleds med en formulering om att de är underordnade de nationella kulturpolitiska målen och att kulturpolitiken ska bidra till kulturpolitikens mål. *Statskontoret* avstyrker förslaget eftersom styrningen riskerar att bli mer otydlig om målen renodlas så att de kulturpolitiska målen inte längre är integrerade i de filmpolitiska målen.

Målet om filmarvet har kommenterats av några enstaka remissinstanser, bl.a. *Region Dalarna*, *Region Norrbotten* och Stockholms universitet, som alla betonar filmarvets betydelse.

Skälen för regeringens förslag

Målen för kulturpolitiken (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145) är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå de kulturpolitiska målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

De nationella kulturpolitiska målen utgör grunden för alla statliga insatser på kulturområdet, vilket inkluderar film. Tillsammans är de nationella kulturpolitiska målen och de nationella filmpolitiska målen utgångspunkt för det offentliga styrning och uppföljning på området. Detta framgår bl.a. av den senaste filmpolitiska propositionen (prop. 2015/16:132, bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289). De nu gällande filmpolitiska målen (från samma proposition) är följande:

1. Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet.
2. Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet.
3. Filmarvet bevaras, används och utvecklas.
4. Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet.
5. Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande.
6. Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet.
7. Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Prop. 2025/26:287 De filmpolitiska målen bör vara styrande för de statliga insatserna på området generellt. Det bör finnas en direkt koppling mellan målen och filmpolitikens kärnuppgifter; utveckling och produktion, spridning och visning samt filmarvet. Som utredningen påpekar bör det samtidigt förtydligas att målen inte ska ses som detaljmål för styrningen av Filminstitutets verksamhet, utan som övergripande sektorsmål för de statliga medel som går till film.

Regeringen anser sammantaget att de nuvarande filmpolitiska målen bör ersättas med färre och mer fokuserade mål i syfte att undvika överlappning med de kulturpolitiska målen och för att förtydliga styrningen.

Målen bör därmed vara följande: Med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen ska den nationella filmpolitiken bidra till att

1. ett brett filmutbud av hög kvalitet skapas och visas i hela landet,
2. svensk film lockar en stor publik nationellt och internationellt, och
3. filmarvet bevaras och används.

Bland remissinstanserna, däribland *BUFF filmfestival*, *Dramatikerförbundet*, *Film i Skåne*, *Filmpool Nord*, *Göteborgs universitet*, *Riksföreningen Biograferna*, *Filminstitutet* samt ett antal kommuner och regioner, har det framförts invändningar mot att ta bort det nuvarande målet "Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande".

I likhet med vad många remissinstanser uttrycker, bl.a. *Göteborgs universitet*, *Myndigheten för Kulturanalys*, *Norrköpings kommun* och *Region Dalarna*, anser regeringen att det är av vikt att barn och unga ges möjligheter att ha goda kunskaper om film och rörlig bild och lär sig att hantera film som uttrycksmedel och lär känna filmens konstnärliga och kreativa möjligheter och samtidigt utvecklar ett kritiskt förhållningssätt. Det är, som BUFF filmfestival understryker, också av mycket stor vikt att det skapas svensk film för barn och unga som också finns tillgänglig för visning, inte minst på bio.

Regeringen bedömer emellertid att barnrättsperspektivet redan omfattas av de kulturpolitiska målen att "främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor", samt att "särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur". Därtill anser regeringen att vikten av utveckling och produktion av svensk film för barn och unga ryms i målformuleringarna om ett brett filmutbud. Det bör i sammanhanget även understrykas att ansvaret för att förmedla kunskap om film och rörlig bild som konstnärligt uttryck, både historiskt sett och i dagens samhälle, och som del av medie- och informationskunnighet följer av olika instrument, och alltså inte bara av målen för kultur- och filmpolitiken. Detta är även en gemensam uppgift för Mediemyndigheten, kulturinstitutionerna och inte minst Filminstitutet.

Vad gäller kritiken från en del remissinstanser som t.ex. *Folkets Hus och Parker*, *KLYS*, *Region Norrbotten* och *Women in Film and Television Sverige* mot förslaget att ta bort de nuvarande filmpolitiska målen om jämställdhet, mångfald och yttrandefrihet, bedömer regeringen att de filmpolitiska målen bör fokusera på filmpolitikens kärnuppgifter för att upprätthålla principen om armlängds avstånd från politisk styrning.

Regeringen anser inte heller, till skillnad från *Statskontoret*, att färre och mer renodlade filmpolitiska mål som inte längre integrerar de kulturpolitiska målen riskerar att göra regeringens styrning mer otydlig.

Med den formulering som regeringen föreslår förtydligas den sedan tidigare etablerade målhierarkin där de nationella kulturpolitiska målen är utgångspunkt för den nationella filmpolitiken.

Regeringens sammantagna bedömning är att färre och mer fokuserade nationella filmpolitiska mål förtydligar regeringens styrning och underlättar utvärderingen av filmpolitiken. Regeringen föreslår, till skillnad från utredningen, tre mål i stället för fyra, samt vissa omformuleringar. Nedan följer en redovisning av regeringens bedömning av de enskilda målen.

Ett brett filmutbud av hög kvalitet skapas och visas i hela landet

Regeringen anser att det är av grundläggande vikt att det skapas och finns tillgång till ett brett filmutbud som innefattar allt från filmer med ett populärt anslag till konstnärligt experimentella filmer, film i olika format och genrer, samt för olika målgrupper.

Svensk filmproduktion ska förmedla berättelser som är angelägna för många. Det är motiverat att tydligt prioritera kvalitativ svensk film som vänder sig till en bred publik och även filmer på svenska språket. Inte minst är detta av betydelse för att konsumenterna inte enbart ska möta film och serier på engelska med referens till angloamerikanska erfarenheter. Det är avgörande att filmutbudet kan spegla svenska erfarenheter, miljöer och språk. Detta är något som filmpolitiken måste värna och lägga grunden för.

Som det har konstaterats både i tidigare propositioner (prop. 2012/13:22 och prop. 2015/16:132) och i utredningen är kvalitetsbegreppet komplext, och föremål för återkommande diskussioner – och så bör det också vara. Det är inte upp till regeringen eller politiken att fastställa vad som är hög kvalitet inom filmområdet, utan det bör formuleras av de institutioner som fördelar stöd, i dialog med filmområdets aktörer. I dag använder Filminstitutet en definition som inbegriper hantverksskicklighet, angelägenhetsgrad och originalitet. Angelägenhetsgrad kombinerar samhällelig och samtida relevans med relevans hos publiken i stort och hos den enskilde och bedöms utifrån faktorer som upplevd mening, igenkänning, eskapism, samt utforskande och utvecklande av egna upplevelser, ståndpunkter och världsbild. Högkvalitativ film i denna breda mening kan finnas inom alla genrer och format.

Filmpolitiken ska bidra till att film, både svensk och utländsk, kan ses i hela landet. Utredningen visar att teknikutvecklingen – i kombination med den höga digitaliseringsgraden och tillgången till bredband med hög överföringskapacitet i Sverige – har främjat tillgången till film som kan ses på skärmar i hemmet. Strömnings- och playtjänster – både kommersiella och offentligt finansierade – har kraftigt ökat tillgången till innehåll och biograferna har ställts inför stora utmaningar, inte minst under och efter pandemin.

Biograferna har stor betydelse för att upprätthålla en levande filmkultur och möjliggöra visning av film i hela landet. Att se film på biograf ger en unik möjlighet till kulturupplevelser i nuet, tillsammans med andra, på samma sätt som teatrar och konsertlokaler. Filmer görs ofta med biografvisning i åtanke när det gäller exempelvis format och ljud. Den gemensamma upplevelsen främjar samtal om och uppmärksamhet för de

Prop. 2025/26:287 filmer som går upp på repertoaren. Biograferna fyller ofta en rad andra funktioner på både större och mindre orter för en levande stadsmiljö. På mindre orter fungerar de ofta som samlingslokaler med kopplingar till restaurang- och mötesverksamhet. Med den digitala teknikens hjälp har de också kunnat bli nav för livesänd kultur av olika slag, t.ex. opera och konserter.

Flera remissinstanser, bl.a. *Fackförbundet Scen & Film*, *Film i Väst*, *Region Stockholm*, Filminstitutet, *Sveriges Filmthyrareförening U.P.A* samt ett antal kommunala och regionala aktörer, har påpekat att utredningens förslag saknar ett "hela landet"-perspektiv när det gäller utveckling och produktion motsvarande det som föreslås för visning. Regeringen bedömer i likhet med remissinstanser att det är ett viktigt perspektiv att lyfta och att det kan tydliggöras ytterligare i målen.

Regeringen föreslår därför en omformulering av utredningens föreslagna mål 1 (ett brett filmutbud av hög kvalitet) och 2 (att film visas i hela landet) till ett gemensamt mål för att främja både skapande samt spridning och visning av film runt om i Sverige. Målet bör således vara att ett brett filmutbud av hög kvalitet skapas och visas i hela landet.

Svensk film lockar en stor publik nationellt och internationellt

En central målsättning för filmpolitiken bör enligt regeringens bedömning vara att svensk film lockar en stor publik nationellt. Av språkliga och kulturella skäl är det viktigt att det finns film som uppfattas som intressant och angelägen av många i landet. Inte minst är det viktigt att hitta vägar för att nå ut till den unga publiken, och att det finns ett brett utbud av svensk film för barn och unga tillgänglig för visning. Framgångar för svensk film i Sverige är avgörande för hela den inhemska filmbranschens bärkraft, utveckling och dynamik.

Filmpolitiken ska även verka för att svensk film når ut i världen och att intresset för svenska filmskapare, skådespelare och filmarbetare fortsätter att vara stort utomlands. Svenska filmers framgång på utländska festivaler och marknader kan ge väsentliga bidrag till en god ekonomi för producenter, upphovspersoner och distributörer. Att svensk film lockar publik utomlands är även betydelsefullt för främjandet av en positiv Sverigebild associerad med kultur och kreativitet.

För att nå målet krävs ett fokuserat arbete för att nå publiken. Det är en stor utmaning för svensk film att nå ut och synas i en värld där det konstant lanseras nytt innehåll på alla plattformar. Det offentliga stödet för lansering har betydelse för att svenska filmer ska nå en så stor publik som möjligt, oavsett visningsfönster. Även om biografbesöken på svensk film minskar är biografvisning fortfarande viktigt för en films lansering och visning i hela landet, samt för filmens fortsatta spridning till andra visningsfönster. Statens stöd till biografer bör även framöver ha ett tydligt fokus på ett aktivt publikarbete. Som några remissinstanser lyfter behöver begreppet "stor publik" ses i relation till filmens format, konstnärliga uttryck, budget och intention, men liksom kvalitetsbegreppet bör det kontinuerligt diskuteras och formuleras av berörda aktörer. Flera remissinstanser, t.ex. *Sveriges Filmthyrareförening U.P.A*, efterfrågar mer mätbara publikmål. Regeringen bedömer dock att detta är något som Filminstitutet och branschen gemensamt bör diskutera. I detta

Filmarvet bevaras och används

Arbetet med att bevara och tillgängliggöra det svenska filmarvet är en central del av den nationella filmpolitiken och av Filminstitutets verksamhet enligt stiftelseförordnandet. Regeringen anser att det hör till den nationella filmpolitikens kärnuppgifter att säkra det svenska filmarvet för kommande generationer, liksom att göra det tillgängligt för både forskning och en bred allmänhet, varför bevarande och användande av filmarvet bör vara ett eget mål för den nationella filmpolitiken.

De få remissinstanser som kommenterar förslaget betonar filmarvets betydelse. *Region Dalarna* och *Region Norrbotten* anser att i målet om filmarvet även bör ingå ”utvecklas”, som i nuvarande mål. Regeringen bedömer dock att skrivningen ”bevaras och används” är en formulering som även förutsätter utveckling och anpassning efter ny teknik och nya förhållanden.

7 Styrning och inflytande

7.1 Den framtida finansieringen av svensk film

Regeringens bedömning

Den framtida finansieringen av svensk film bör innefatta ett ökat samspel mellan privat och offentlig finansiering. Staten bör inom ramen för det ökade samspelet fortsatt bidra med en stabil och långsiktig grundfinansiering till svensk film.

En utredning bör närmare undersöka och föreslå hur en lämplig struktur för finansiering kan skapas i syfte att stödja den svenska filmbranschen och främja breddad finansiering av svensk film.

Utredningens förslag och bedömning

Utredningens förslag och bedömning stämmer delvis överens med regeringens bedömning. Utredningen föreslår bl.a. även att ett nytt beslutsorgan i Stiftelsen Svenska Filminstitutet, kallat Filmfonden, inrättas samt en lag om avgifter för leverantörer av medietjänster som tillhandahåller beställ-tv (medfinansieringsavgifter). Utredningen föreslår därtill att mervärdesskatten på biografföreställningar sänks från 25 till 6 procent samt en biografavgift för biografägarna och avdragsrätt för avgifter och bidrag som betalas till Filminstitutet.

Remissinstanserna

Filmfonden

Utredningens förslag om en branschgemensam filmfond får generellt sett ett positivt mottagande. Aktörer som bl.a. *Film i Skåne*, *Filmstaden AB*,

Prop. 2025/26:287 *Finlandsinstitutet, Föreningen Filmdistributörerna, Göteborgs kommun, HBO Nordic, Malmö kommun, Myndigheten för kulturanalys, Region Stockholm, Stockholms kommun och Sveriges biografägarförbund* tillstyrker eller ställer sig positiva till förslaget. Endast ett fåtal aktörer, *Konkurrensverket* och *Statskontoret*, avstyrker förslaget och finansieringsmodellen. Några aktörer som visserligen är positiva till förslaget lyfter emellertid farhågor kring frågor om representation och branschinflytande samt fokus på större produktioner i fonden, bl.a. *Film&TV-Producenterna, Göteborgs universitet, HBO Nordic, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS), Nordisk Film, Riksföreningen biograferna, Sveriges Filmregissörer, Sveriges Television (SVT) och TV4. Filminstitutet* tillstyrker förslaget om fonden men anser att styrningen inte kan läggas på en fristående styrgrupp utan måste ligga under Filminstitutets ansvar, i enlighet med stiftelselagen. *Konstnärsnämnden* anser att filmfondens organisation och styrning behöver utredas vidare.

Sänkt mervärdesskatt, biografavgifter och avdragsrätt

Remissinstanserna är generellt sett positiva till utredningens förslag om sänkt mervärdesskatt på biografföreställningar och biografavgifter, t.ex. *Filmstaden AB, Filminstitutet, Folkets Hus och Park, Malmö kommun, Myndigheten för kulturanalys* och *Region Halland*. Många remissinstanser uttrycker dock tveksamhet kring om en sänkning av mervärdesskatten faktiskt kommer att leda till lägre biljettpriser för konsumenterna (bl.a. *Dramatikerförbundet, Filmstaden AB, HBO Nordic* och *Region Stockholm*). *Ekonomistyrningsverket* och *Konkurrensverket* avstyrker förslaget om sänkt mervärdesskatt och anser att biografen som visningsfönster gynnas på bekostnad av andra visningsfönster för film. Flera instanser, som bl.a. *Bygdegårdarnas Riksförbund, Fackförbundet Scen & Film, Karlstad Kommun och MT Cinema Group* påpekar att en biografavgift inte får slå hårt mot mindre eller ideellt drivna biografer och föreslår undantag eller differentierade modeller. *Konkurrensverket* efterfrågar i anslutning till förslaget om biografavgifter ytterligare motivering till varför man ska återgå till en tidigare förkastad modell.

Endast ett fåtal instanser yttrar sig över förslaget om avdragsrätt för avgifter och bidrag som betalas till Filminstitutet. *Filminstitutet* understryker att privata investeringar måste vara förenliga med stiftelsens ändamål. *Myndigheten för kulturanalys* ifrågasätter om avdragsrätt är ett effektivt sätt att hitta nya finansiärer.

Medfinansieringsavgifter

De drygt fyrtio aktörer som har kommenterat utredningens förslag om att leverantörer av medietjänster ska bidra till finansieringen av svensk film genom att betala en medfinansieringsavgift är i huvudsak positiva till förslaget (bl.a. *Dramatikerförbundet, Filminstitutet, Göteborgs filmfestival, Malmö kommun, Myndigheten för kulturanalys, Oberoende Filmares Förbund, Region Stockholm* och *SVT*). Flera instanser anser dock att avgiften bör ligga på minst den föreslagna nivån om 1,5 procent av omsättningen eller företrädesvis på en högre nivå för att motsvara nivåer i andra länder, bl.a. *Film i Skåne, Film&TV-Producenterna, Filmpool Nord,*

Filmstaden AB, KLYS, Region Norrbotten, Svenska Bio, Sveriges Filmregissörer och Sveriges Filmuthyrareförening U.P.A. Kritiken mot förslaget framförs framför allt av berörda leverantörer av medietjänster som *Amazon Prime, HBO Nordic, Netflix* och *Viaplay*. En generell synpunkt är att förslaget bedöms brista i proportionalitet och effektivitet och att investeringskravet är för högt och orättvist mellan olika plattformar. *Konkurrensverket, Mediavision* och *Amazon Prime* anser att förslaget riskerar att snedvrida konkurrensen mellan företag. *Mediavision* efterfrågar även en mer utvecklad konsekvensanalys. *Mediemyndigheten* ställer sig frågande till att myndigheten ska ansvara för administrationen av avgiften.

Skälen för regeringens bedömning

Ett ökat samspel mellan privat och offentlig finansiering

Filmens dubbla natur som kommersiell produkt å ena sidan och kulturyttring å andra sidan gör att olika typer av finansiärer ofta är involverade i enskilda projekt. I Sverige, liksom i de flesta andra jämförbara länder och särskilt inom små språkområden, är offentligt stöd nästan alltid en förutsättning för att långa spelfilmer överhuvudtaget ska kunna bli gjorda. Enligt utredningen har lång spelfilm med produktionsstöd från Filminstitutet under perioden 2019–2023 finansierats i genomsnitt med ca 30 procent av statliga bidrag som har fördelats av Filminstitutet och med ca 20 procent av filmfonder, ca 15 procent av tv-branschen, ca 15 procent av distributörer, ca 10 procent av leverantörer av beställ-tv och med drygt 5 procent av övriga finansiärer.

Film är en viktig nationell kulturell angelägenhet som spelar stor roll för människor, och det behövs en livskraftig finansiering för att upprätthålla en tillräcklig kvalitet och volym i den inhemska produktionen. Den här målsättningen kan enligt regeringens mening inte uppnås endast genom tillskott av statliga medel. Den genomsnittliga finansieringen av lång spelfilm de senaste åren visar i sammanhanget vikten av olika finansiärer, både offentliga och privata, för svensk film. Regeringens vision om den framtida finansieringen av svensk film innefattar därför ett ökat samspel mellan privat och offentlig finansiering. Staten bör inom ramen för det ökade samspelet fortsatt bidra med en stabil och långsiktig grundfinansiering till svensk film.

En finansieringsstruktur för att stärka filmbranschen behöver utredas vidare

Regeringen ser att det är viktigt att skapa förutsättningar för att bredda finansieringen av svensk film och ett utökat samarbete mellan filmområdets aktörer. Som framgår av remissvaren gällande utredningens förslag om en filmfond finns det en allmänt positiv inställning till en filmfond. Samtidigt lyfter ett flertal instanser, som visserligen ställer sig positiva till förslaget, bl.a. *Film&TV-Producenterna, Riksföreningen Biograferna, SVT* och *TV4*, farhågor kring frågor om representation och maktkoncentration i fonden. *Filminstitutet* och *Konstnärsnämnden* pekar även på behovet av mer analys gällande fondens konstruktion och organisation. Regeringen, som i grunden är positiv till förslaget, delar

Prop. 2025/26:287 remissinstansernas synpunkter och bedömer att det behövs ytterligare analys i dessa frågor. Regeringen har därför beslutat att tillsätta en utredning för att undersöka och föreslå hur en lämplig struktur för finansiering kan skapas i syfte att stödja den svenska filmbranschen och främja breddad finansiering av svensk film (dir. 2026:54).

Regeringen konstaterar vidare att utredningen föreslår att biografavgifterna hanteras i filmfonden. Införande av biografavgifter är dock inget som regeringen förfogar över utan det är en förhandlingsfråga mellan Filminstitutet och biografägarna. Samtidigt är utredningens förslag om sänkt mervärdesskatt på biografbiljetter och avdragsrätt, som det är formulerat, beroende av att ett sådant avtal om biografavgifter kommer till stånd. Mot denna bakgrund, och givet frågornas anknytning till den föreslagna filmfonden, bedömer regeringen att dessa förslag inte kan genomföras i nuläget.

Aktuellt förslag om medfinansieringsavgifter kan inte genomföras

Utredningens förslag innebär att leverantörer av medietjänster som tillhandahåller beställ-tv som är etablerade i Sverige eller i ett annat EES-land men vars tjänster riktas mot publik i Sverige ska åläggas att betala en årlig avgift (medfinansieringsavgift) som utgör 1,5 procent av föregående kalenderårs omsättning i Sverige. Syftet är att dessa leverantörer ska bidra finansiellt till svenska audiovisuella produktioner. Enligt förslaget ska undantag från skyldigheten göras för bl.a. leverantörer som har låg omsättning, låg marknadsandel eller som investerar 10 procent av sin omsättning i Sverige i ny svensk film eller serie.

Regeringen konstaterar att utredningens förslag om medfinansieringsavgifter för leverantörer av medietjänster är behäftat med vissa problem och oklarheter. För det första skulle sådana avgifter kunna betraktas som punktskatt. Eftersom budgetlagen (2011:203) inte medger specialdestinerade skatter kan sådana avgifter inte garanteras för filmändamål. För det andra finns det en betydande osäkerhet kring effektiviteten av avgiftsmodellen och vilka intäkter förslaget skulle kunna inbringa. Det beror på att det saknas en analys av vilka leverantörer av medietjänster som kommer att omfattas av respektive undantas från skyldigheten att bidra finansiellt till svenska audiovisuella produktioner.

Vissa inslag i avgiftsmodellen bedöms även kunna verka hämmande för leverantörernas möjligheter att bedriva verksamhet i Sverige. Det gäller inte minst det förhållandet att den avgiftsgrundande omsättningen föreslås beräknas på intäkter som inte är relaterade till filmer eller serier, som t.ex. intäkter från sport- och nyhetsprogram. Samtidigt kan investeringar i sådana verksamheter inte räknas in i investeringsunderlaget, som senare läggs till grund för en eventuell befrielse från avgiftsskyldigheten. En annan aspekt är att modellen inte heller reglerar hur investeringar i audiovisuell produktion som sträcker sig över flera år eller som görs i concern eller företagsgrupp bör hanteras.

Regeringens samlade bedömning är därför att det saknas förutsättningar för att gå vidare med filmutredningens förslag om medfinansieringsavgifter.

Regeringens bedömning

Stiftelsen Svenska Filminstitutet bör fortsatt vara en stiftelse, samtidigt som det bör finnas tydliga ramar för statsbidraget till film. Filminstitutets verksamhet bör utformas med utgångspunkt i stiftelseförfordnandet, de kulturpolitiska målen, de filmpolitiska målen, riktlinjer för statens bidrag och de författningar som reglerar institutets stödgivning.

En uppföljande extern analys bör genomföras för att specifikt se över beslutsvägar och branschinflytande.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning stämmer i huvudsak överens med regeringens. Utredningen bedömer även att den nuvarande skrivningen om råd med sakkunniga personer (branschråd) ska utgå från riktlinjerna om statens bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet. Utredningen gör också bedömningen att Filminstitutet bör ges ett bredare utrednings- och analysuppdrag än i dag och huvudansvaret för filmstatistiken.

Remissinstanserna

Det finns ett starkt stöd bland remissinstanserna, bl.a. från *Fackförbundet Scen & Film*, *Föreningen Filmdistributörerna*, *Göteborgs universitet*, *Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS)*, *Sveriges Filmuthyrareförening U.P.A.*, *Sveriges Television (SVT)*, för utredningens bedömning att Filminstitutet fortsatt bör vara en stiftelse.

Fackförbundet Scen & Film, *Myndigheten för kulturanalys* och *SVT* tillstyrker utredningens bedömningar om styrning och tydliga ramar för statsbidraget, samtidigt som Filminstitutets självständighet och flexibilitet i stödgivningen måste behållas. *Uppsala universitet* betonar vikten av att institutets verksamhet utvärderas av utomstående part för att undvika jävsproblematik.

Några kommentarer framförs om vikten av att samråd med branschen sker kontinuerligt och säkras, exempelvis från *Fackförbundet Scen & Film*, *KLYS*, *Konstnärsnämnden*, *Oberoende filmares förbund* och *Sveriges Filmregissörer*.

Stödgivningsprocesser och konsulentsystemet kommenteras av ett fåtal instanser. Exempelvis tillstyrker *Konstnärsnämnden* konsulentsystemet, och *Fackförbundet Scen & Film* betonar att stöden ska vara selektiva och konstnärligt motiverade. *Göteborgs universitet* föreslår att nuvarande stödssystem skulle kunna kompletteras med stöd som ger både förtroende till och lägger ansvaret på upphovspersoner och oberoende producenter. *Region Dalarna* önskar att konsulentsystemet utvecklas med regional representation och ökad transparens, för att spegla olika produktionsförutsättningar och skapa en mer tillgänglig väg in i systemet.

Prop. 2025/26:287 Även *Sveriges Filmregissörer* vill öka transparensen kring tillsättandet av nya konsulenter.

Endast ett fåtal synpunkter har inkommit när det gäller förslaget om att Filminstitutet bör ges ett bredare utrednings- och analysuppdrag än i dag och huvudansvaret för filmstatistiken. *Biografcentralen*, *Region Stockholm*, *Statskontoret*, *Stockholms stad* och *Filminstitutet* tillstyrker ett bredare uppdrag. *Uppsala universitet* föreslår att uppdraget kopplas till aktuell forskning i ämnet, men att det finns en otydlighet i exakt vad som ska analyseras och utredas. Flera biografaktörer, som *Biografcentralen* och *Bygdegårdarnas Riksförbund*, vill se ytterligare satsningar på statistik, t.ex. öppna besöksiffror som publiceras varje vecka. *Biografcentralen*, *Statskontoret* och *Filminstitutet* tillstyrker också en flytt av filmstatistik tillbaka till Filminstitutet från Myndigheten för Kulturanalys. *Konstnärsnämnden*, *Myndigheten för kulturanalys* och *Statens kulturråd* avstyrker förslaget och föreslår i stället samverkan mellan myndigheterna. Myndigheten för kulturanalys betonar även att statistikansvaret bör ligga hos en oberoende aktör och framhåller att myndighetens statistik redan utvecklas i dialog med branschen.

Skälen för regeringens bedömning

Regeringen gör bedömningen att Filminstitutet fortsatt bör vara en stiftelse, samtidigt som det bör finnas tydliga ramar för statsbidraget. Filminstitutets verksamhet utformas med utgångspunkt i stiftelseförordnandet, de kulturpolitiska och de filmpolitiska målen, riktlinjer för statens bidrag och de författningar som reglerar institutets stödgivning. Ramar för det statliga bidraget till Filminstitutet bör även framöver styras genom årliga anslagsbrev och riktlinjebeslut. Uppföljning av verksamheten bör ske genom årlig dialog och underlag från stiftelsen.

Enligt stiftelseförordnandet är det styrelsen som leder Filminstitutet och är ansvarig för verksamheten. Styrelsen består av högst nio ledamöter som utses av regeringen för en tid av högst tre år. Regeringen bestämmer vem som ska vara ordförande. Till styrelsens uppgifter hör att utse verkställande direktör, som ansvarar för den löpande förvaltningen enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar.

Inför 2027 avser regeringen att se över riktlinjerna för statens bidrag till Filminstitutet. I avsnitt 8 redovisas regeringens bedömningar när det gäller en ny förordning om statsbidrag till film. I avsnitt 9 redovisas regeringens bedömningar i fråga om en ny förordning om statsbidrag till produktion av audiovisuella verk.

Målstyrning

När det gäller förhållandet till de nya filmpolitiska målen som föreslås i avsnitt 6.2 är regeringens bedömning att dessa, precis som utredningen konstaterar, är tänkta som strävansmål för de statliga insatserna i sin helhet, inte endast för de anslag som går till Filminstitutet. Riksdagsbundna nationella mål av detta slag är inte utformade för att vara direkt uppföljningsbara. Mer konkreta målsättningar för att kunna utvärdera de filmpolitiska insatserna fastställs bäst på en annan normgivningsnivå, t.ex. genom att i riktlinjebeslut eller regleringsbrev sätta upp tidsbegränsade mål eller avsätta särskilda medel för en specifik

Konstnärlig frihet och armlängds avstånd i beslutsfattande

Principen om konstnärlig frihet och armlängds avstånd från politisk styrning är grundläggande inom all offentlig stödgivning på kulturområdet. Politiska eller administrativa bedömningar ska inte direkt påverka de konstnärliga eller kreativa processerna. Politiken ska respektera självständiga beslutsprocesser hos Filminstitutet och den konstnärliga friheten ska på samma sätt respekteras i Filminstitutets ansökningsprocesser.

I linje med detta anser regeringen att Filminstitutet även framöver, och efter samråd med branschen, bör avgöra vilket system som är lämpligast för institutets beslutsfattande. Regeringen vill samtidigt understryka vikten av att regelbundet se över beslutsprocesser. Valet av beslutsmodell bör kunna varieras utifrån vad som passar den aktuella stödformen bäst. Frågor om jäv, flexibilitet, effektivitet och befintliga ekonomiska resurser behöver övervägas oavsett vilken modell som väljs.

Regeringen konstaterar på samma sätt att tydliga ramar för användning av statliga medel inte är att betrakta som detaljstyrning eller en inskränkning av principen om armlängds avstånd. Tydlighet i styrningen på alla nivåer – från de filmpolitiska målen till utlysningar av stöden – är grundläggande för att stärka den konstnärliga friheten och minskar risken för missförstånd eller misstro mot stödgivningen hos aktörerna på filmområdet.

Filminstitutet är en expertorganisation på filmområdet och bör enligt regeringens bedömning även fortsättningsvis ha utrymme att utifrån förordningen om statsbidrag till film utforma enskilda bidragsformer i nära dialog med branschen. Staten bör heller inte reglera frågor som bäst löses av branschen själv. Ett exempel är det s.k. visningsfönsterssystemet, som ger en aktör exklusiv rätt att visa filmen under en viss tid, och fastställs i avtal mellan producenten, distributören och de olika aktörerna bland visningsfönstren.

Fokus på kärnuppgifter

Filminstitutet bör i ökad grad fokusera på de kärnuppgifter som anges i stiftelseförordnandet: att främja värdefull svensk filmproduktion, spridning och visning av värdefull film, och bevarandet av filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse samt att verka för internationellt samarbete i dessa avseenden. Detta medför också att större fokus bör läggas på uppgifter som är av nationell betydelse, bl.a. för att undvika dubbelarbete och otydlighet gentemot andra kulturinstitutioner samt gentemot regional och lokal nivå (se vidare under avsnitt 7.2.1).

Branschinflytande

Enligt regeringens riktlinjer ska Filminstitutet utse råd med sakkunniga personer, s.k. branschråd, med en rådgivande roll i utformningen av de filmpolitiska stöden och i andra för rådsaktörerna relevanta frågor. Filminstitutet fastställer vilka råd som ska tillsättas, och det finns i dag fyra råd: rådet för filmarvsfrågor, rådet för utveckling och produktion, rådet för

Prop. 2025/26:287 spridning och visning samt rådet för filmpedagogiska frågor. Dessa råd används för att få in synpunkter på verksamheten, men har ingen beslutsrätt.

Flera remissinstanser lyfter frågan om branschinflytande och hur det ska säkras beroende på vilka stödgivningsorgan som finns på filmområdet. *Dramatikerförbundet, KLYS, Konstnärsnämnden, Oberoende filmares förbund* och *Sveriges Filmregissörer* vill behålla branschråden.

Regeringen anser att branschråden bör finnas kvar för att säkra samarbetet mellan Filminstitutet och branschen. Regeringen bedömer att råden med åren har funnit sin roll och att de är viktiga i ett läge där förändringar av stöd och prioriteringar mellan olika uppgifter är nödvändiga.

Behovet av branschkunnskap i Filminstitutets styrelse lyfts bl.a. av *Föreningen Filmdistributörerna*. Regeringen bedömer att styrelsens främsta uppgift är att se till hela Filminstitutets verksamhet och därför bör bestå av ledamöter som genom sin respektive kunskap och bakgrund kan bidra på bästa sätt. Detta innebär bl.a. kunnskap och kompetens inom film och filmbranschen, men styrelsens ledamöter bör tillsättas utifrån personlig kompetens, inte som branschrepresentanter.

Statskontoret har vid två tillfällen genomfört analyser av Filminstitutets verksamhet (*Scener ur ett filminstitut*, 2013:89 och *Från filmavtal till statlig filmpolitik. En analys av verksamheten vid Svenska Filminstitutet*, 2019:9). Fokus har bl.a. varit måluppfyllelse, styrning, stödgivningsprocessen och branschinflytande. Sedan 2019 har olika aspekter av stödgivningen vid Filminstitutet, liksom vid andra centrala institutioner på kulturområdet, varit föremål för granskning av Riksrevisionen (*Operation Rädda branschen – statens krisstöd till idrott och kultur under coronapandemin*, RiR 2022:7) och av Myndigheten för kulturanalys (*Så fri är konsten*, 2021). Regeringen bedömer att en uppföljande analys bör genomföras för att specifikt se över beslutsvägar och branschinflytande.

Filmstatistiken

Det har under många år varit svårt för Filminstitutet att få tillgång till viss biografstatistik och det är fortfarande i dag en utmaning att kunna beskriva andra delar av den för filmen relevanta marknaden kvantitativt på grund av att många privata företag av konkurrensskäl inte vill lämna ifrån sig uppgifter. För att råda bot på problemen med biografstatistiken gav regeringen 2020 Myndigheten för kulturanalys i uppdrag att utveckla detta som ett område för den offentliga statistiken. Filminstitutet har i sin tur, enligt riktlinjebeslutet, ansvar för att samla in och bearbeta statistik som är relevant för verksamheten, bl.a. för att göra omvärldsanalyser och uppföljning av svensk filmproduktion och filmpolitiska insatser. Uppdelningen har dock inte fungerat helt tillfredsställande. Filminstitutet har visat sig ha behov av mer aktuella och specifika uppgifter för sin verksamhet, medan Myndigheten för kulturanalys har förhållit sig till området på en mer generell nivå och med ett annat tidsperspektiv.

Regeringens bedömning är, till skillnad från utredningens, att det inte är aktuellt med en flytt av uppgifter eller ansvar från Myndigheten för kulturanalys till Filminstitutet. Som myndighet har Myndigheten för

kulturanalys ett formellt ansvar för den offentliga statistiken, bl.a. i syfte att kunna jämföra filmområdet med andra kultur- och konstområden. Samtidigt har Filminstitutet ett statistikuppdrag, som enligt regeringen är tillräckligt öppet formulerat för att kunna anpassas efter verksamhetens behov. Myndigheten för kulturanalys och Filminstitutet bör i stället öka sin samverkan när det gäller filmstatistiken. Liknande samarbeten finns exempelvis redan mellan Myndigheten för kulturanalys och Statens kulturråd när det gäller datainsamling från kulturverksamheter genom Kulturdatabasen, liksom mellan Myndigheten för kulturanalys och Konstnärsnämnden när det gäller statistik om konstnärers inkomster.

7.2.1 Stiftelsen Svenska Filminstitutets nationella roll

Regeringens bedömning

Stiftelsen Svenska Filminstitutet bör i fortsättningen ges en mer uttalad nationell roll. Den nationella rollen bör handla om att säkerställa strategisk riktning och stödja sådan verksamhet som är av särskild nationell betydelse. I linje med detta bör verksamhet med tydlig lokal eller regional anknytning i högre grad hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen. Samtidigt bör Filminstitutet behålla en samordnande funktion på statlig, regional och kommunal nivå.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen gör dock ingen bedömning om att Filminstitutet även bör behålla en samordnande funktion på statlig, regional och kommunal nivå.

Remissinstanserna

Remissinstansernas synpunkter angående utredningens bedömning avseende Filminstitutets nationella roll och en tydligare gränsdragning mot andra samhällsnivåer är framför allt koncentrerade till frågan om en flytt av de filmkulturella delarna till kultursamverkansmodellen. Endast några få remissinstanser, *Helsingborgs kommun*, *Region Halland* och *Oberoende Filmars Förbund* stödjer en flytt av de filmkulturella delarna och en tydligare rollfördelning mellan stat, region och kommun.

Ett trettiotal instanser är kritiska till en flytt av de filmkulturella delarna, bl.a. *Fackförbundet Scen & Film*, *Göteborgs universitet*, *Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS)*, *Konstnärsnämnden*, *Riksföreningen Biograferna*, *Sveriges Kommuner och Regioner* samt ett antal regioner, kommuner, regionala filmproducenter och filmfestivaler. Flera instanser anser att en överflyttning av uppgifter utan motsvarande resurshöjning skapar stora problem. *Region Dalarna* lyfter exempelvis risken för att färre kommuner kommer att kunna starta filmkulturell verksamhet för barn och unga om flytten genomförs. *Härnösands kommun* befärar att en flytt av uppgifter som talangutveckling, filmpedagogik och filmkulturfrämjande för barn och unga utan någon tydlig strategi, mandat eller finansiering riskerar att skapa ett sårbart system. Även frågan om

Prop. 2025/26:287 samverkan mellan nationell och regional nivå kring talangutveckling lyfts av flera remissinstanser, bl.a. *Föreningen Filmregionerna*, *Region Stockholm*, *Region Västernorrland*. *Stockholms kommun* framhåller exempelvis att kommuner och regioner har ett betydande ansvar för tidig talangutveckling, men att det samtidigt är viktigt att insatser på kommunal och regional nivå kan växlas upp och samordnas med nationella stöd. *Region Skåne* och *Västra Götalandsregionen* efterfrågar en djupare analys av flytten av de filmkulturella frågorna och Filminstitutets framtida roll.

Flera remissinstanser, bl.a. *Filminstitutet*, *Konstnärsnämnden*, *Region Dalarna* och *Region Skåne*, lyfter fram Filminstitutet som en samlande aktör och institutets avgörande roll för samarbetet mellan olika nivåer. *Gotlands kommun* och *Region Halland* betonar vikten av att Filminstitutet inte tappar kopplingen till näringspolitiken och de kulturella och kreativa branscherna.

Skälen för regeringens bedömning

Det svenska filmkulturella området främjas i dag genom att både Filminstitutet och Statens kulturråd fördelar bidrag till såväl regioner som till kommuner och fristående verksamhet på lokal nivå. Bortsett från stöd till tidsbegränsade utvecklingsprojekt är de statliga bidragen via Statens kulturråd till regionerna numera generella och lämnas huvudsakligen inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Filminstitutets bidrag till filmkulturell verksamhet lämnas bl.a. för utveckling av filmpedagogisk verksamhet, kompetensutveckling av personal som arbetar med filmpedagogisk verksamhet, filmvisning eller andra insatser som främjar eget skapande och kunskaper om filmarvet. Stödgivningen riktas i huvudsak till regioner och kommuner med ansvar inom det regionala tillväxtarbetet. Insatser som bidrar till att barn och unga i hela landet ges möjlighet till kvalitativa filmupplevelser och fördjupade kunskaper om rörlig bild samt till att stimulera deras kreativitet prioriteras vid stödgivningen. Filminstitutet fördelar därmed framför allt stöd till filmkulturella insatser för barn och unga (omkring 3 miljoner kronor per år under de senaste åren). I praktiken fördelas detta stöd både till skolbioprojekt och motsvarande visningsinsatser och till projekt inriktade på eget skapande som verksamhet inom ramen för kulturskolan.

Generellt för bidragsgivningen till filmkulturell verksamhet är därmed att staten i viss mån styr via stimulansbidrag, medan regioner respektive kommuner, i den mån de väljer att engagera sig, självständigt fastställer den grundläggande verksamhetsinriktningen. Situationen aktualiserar frågan om på vilken nivå det finns bäst förutsättningar att bedöma behov och utvecklingsmöjligheter, respektive vilka uppgifter som motiverar en nationell funktion.

Filmkulturell verksamhet som t.ex. insatser riktade till barn och unga i form av skolbio och tidig talangutveckling, eller annan filmkulturell verksamhet med tydlig lokal eller regional anknytning, är av sådan karaktär att den bäst planeras, prioriteras och genomförs nära medborgarna. Dessa verksamheter kräver lokal förankring, kännedom om målgrupper och anpassning till rådande förutsättningar.

Regeringen gör mot den bakgrunden bedömningen att en tydligare ansvarsfördelning inom ramen för rådande styrmodell för verksamhet med

lokal respektive nationell förankring är påkallad. I linje med detta bör Filminstitutet framöver ha en mer uttalad nationell roll som expertinstitution och dess verksamhet bör i högre utsträckning handla om att säkerställa strategisk riktning och stödja insatser som är av särskild nationell betydelse. På motsvarande sätt bör verksamhet med tydlig lokal eller regional anknytning, som t.ex. filmkulturell verksamhet, i fortsättningen i högre grad hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen (beskrivs i avsnitt 5.4). Regeringen konstaterar att förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, som styr bidragsgivningen inom kultursamverkansmodellen, ger utrymme för en sådan hantering. Förordningen utgår även från att bidragsgivningen ska främja en god tillgång för länets invånare till filmkulturell verksamhet. För Region Stockholm, som inte ingår i kultursamverkansmodellen, bör stödgivningen till filmkulturell verksamhet på samma sätt även i fortsättningen kunna ges med stöd av förordningen (1996:1598) om statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Ett stort antal remissinstanser, däribland *Göteborgs universitet*, *KLYS*, *Konstnärsnämnden*, *Riksföreningen Biograferna* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, är kritiska till en flytt av de filmkulturella delarna till kultursamverkansmodellen. Regeringen anser dock att vinsterna med att renodla Filminstitutets uppgifter överväger nackdelarna. Genom en sådan ansvarsfördelning tydliggörs rollerna mellan stat, region och kommun. Regioner och kommuner ges möjlighet att ta ett mer sammanhållet ansvar för verksamhet med lokal anknytning, medan staten genom Filminstitutet säkerställer strategisk riktning och ägnar sig åt verksamhet på nationell nivå. Regeringen anser inte, till skillnad från vad *Region Skåne* framhåller, att det finns något behov av ytterligare utredning kring ansvarsfördelningen. Däremot kan en uppföljning av utfallet behöva genomföras längre fram. Regeringen bedömer vidare att den aktuella gränsdragningen, som bygger på frivilligt engagemang från regioner och kommuner, inte heller innebär någon ny obligatorisk uppgift som föranleder kompensation enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Som flera remissinstanser lyfter fram, däribland *Filminstitutet*, *Konstnärsnämnden*, *Myndigheten för Kulturanalys*, *Norrköpings kommun* och *Region Dalarna*, är det av vikt att det även i fortsättningen finns en infrastruktur med flernivåsamverkan mellan staten, regioner och kommuner. Filminstitutet har spelat en viktig roll för samarbetet mellan dessa olika nivåer och varit en samlande aktör. Regeringens utgångspunkt är därför att Filminstitutet bör behålla en sådan samordnande funktion på de olika nivåerna. I linje med vad *Statens kulturråd* och *Region Västernorrland* anfört gällande Filminstitutets medverkan i det samverkansråd som hanterar kultursamverkansmodellen bedömer regeringen att en samordnande funktion ger utrymme för Filminstitutets fortsatta medverkan som expertorganisation för filmfrågor i rådet.

Filminstitutets roll bör sammantaget i fortsättningen handla om att säkerställa strategisk riktning och stödja sådan verksamhet som är av särskild nationell betydelse. I linje med detta bör verksamhet med tydlig lokal eller regional anknytning i högre grad hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen. Samtidigt bör Filminstitutet behålla en samordnande funktion mellan staten, regioner och kommuner. Den

närmare inriktningen av Filminstitutets nationella roll låter sig inte fastslås en gång för alla, utan kommer att variera i takt med filmbranschens utveckling och behov. Den nationella rollen skulle exempelvis kunna inbegripa allt från insatser inom talangutveckling på nationell nivå till insatser som bidrar till att stärka branschens betydelse som kulturell och kreativ bransch. Det väsentliga är att insatserna inrymmer aspekter av särskild nationell betydelse. Regeringen bör i riktlinjebeslut för Filminstitutet fortsatt ange övergripande utgångspunkter för Filminstitutets årliga arbete. Filminstitutets nationella roll bör även avspeglas i dess stödgivning (se avsnitt 8.2).

8 En mer ändamålsenlig filmförordning

Det har gått snart tio år sedan den nuvarande förordningen om statsbidrag till film beslutades. Såväl filmlandskapet som regeringens prioriteringar har förändrats sedan dess. Det har gjorts att filmförordningen inte längre fullt ut avspeglar de behov och prioriteringar som är nödvändiga för att regeringen ska förverkliga sin filmpolitik. I den nuvarande filmförordningen saknas flera inriktningar som regeringen bedömer som viktiga. Det gäller bl.a. frågor som rör det svenska språket, de nationella minoritetsspråken och Stiftelsen Svenska Filminstitutets nationella roll. Förordningen behöver även i övrigt aktualiseras så att filmstöden går dit de gör störst nytta, men också så att filmskaparna och branschen kan mötas av ett mer transparent stödsystem med tydliga och förutsägbara stödordningar. Det är med anledning av detta som regeringen bedömer att det finns ett behov av en ny förordning om statsbidrag till film med tydligare ramar, villkor och inriktning.

8.1 Övergripande inriktning för stödgivningen

Regeringens bedömning

En ny förordning om statsbidrag till film bör lägga grunden för ett mer transparent och förutsägbart stödsystem med tydligare villkor för filmstöden. Handläggningen av ärenden vid Stiftelsen Svenska Filminstitutet bör även i fortsättningen följa grundläggande förvaltningsrättsliga principer. Vidare bör möjligheten till en andra kvalitativ bedömning av en ansökan om produktionsstöd finnas kvar.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen bedömer dock att möjligheten till en andra kvalitativ bedömning av en ansökan bör slopas.

Remissinstanserna har inte yttrat sig särskilt över utredningens bedömning av den mera övergripande inriktningen av en ny filmförordning. Några remissinstanser har dock lämnat vissa synpunkter gällande utredningens bedömning om tydligare villkor för filmstöden. *HBO Nordic* ställer sig förhållandevis positivt till värnandet av Stiftelsen Svenska Filminstitutets självständighet och tydliga ramar för statsbidraget. *Myndigheten för kulturanalys* framhåller det som viktigt att den förordning som styr Filminstitutets stödgivning fortsatt är flexibel när det gäller institutets möjligheter att inrätta olika typer av stödformer. *Fackförbundet Scen & Film* anser att stöden ska vara selektiva och konstnärligt motiverade. *Svenska Filmakademin* betonar möjligheten för Filminstitutet att anpassa stöd efter behov.

Skälen för regeringens bedömning

Tydligare villkor för filmstöd

Centralt för den statliga stödgivningen är det regelverk för stöd till filmområdet som anges i förordningen (2016:989) om statsbidrag till film (filmförordningen). Med utgångspunkt i denna förordning har Filminstitutet utformat ett mer detaljerat system av stöd till exempelvis utveckling, produktion, spridning och visning av film. Filmförordningen är emellertid förhållandevis generellt inriktad och ger Filminstitutet en flexibilitet att inrätta, avsluta och förändra stöd utifrån egna bedömningar av förändringar på filmområdet.

Regeringen anser att det i grunden är bra med ett flexibelt stödsystem som möjliggör anpassningar av filmstöden utifrån rådande läge, det visar inte minst erfarenheterna från de senaste årens pandemi och utvecklingen av teknologi och marknad. Samtidigt medför flexibiliteten mindre transparens och förutsägbarhet kring vilka stöd som är aktuella från tid till annan. Som utredningen påpekar har en förhållandevis stor mängd stödformer skapat mycket administration med olika ansökningsomgångar, formulär, beslutsordningar och redovisningar. Den direkta relationen mellan förordningen och de stöd som faktiskt inrättats av Filminstitutet är inte tydlig, och det tycks även vara svårt att vägleda de sökande rätt bland alla stöd.

Regeringen ser därmed ett behov av att skapa ett mer transparent och förutsägbart system för filmstöden. Det behövs större tydlighet på förordningsnivå beträffande vilka stöd som finns, vad de kallas och vilka syften de är tänkta att fylla. En sådan ordning är avsedd att minska behovet av icke-bindande styrdokument, som t.ex. utfyllande riktlinjer. Detta är särskilt viktigt då Filminstitutet i egenskap av privaträttsligt organ inte kan bemyndigas av regeringen att meddela verkställighetsföreskrifter till en viss förordning. Det bör dock även fortsatt finnas visst utrymme för Filminstitutet att utifrån förändringar i filmlandskapet och i samråd med filmbranschen kunna anpassa stöden inom ramen för filmförordningen. Det bör samtidigt understrykas vikten av att stödsystemet hålls överskådligt.

Enligt regeringens mening bör det förhållandet att stödsystemet utformas med tydligare ramar för användning av statliga medel inte

Prop. 2025/26:287 betraktas som detaljstyrning eller en inskränkning av principen om konstnärlig frihet och armlängds avstånd. Ett sådant system syftar snarare till att öka transparensen och förutsägbarheten för de branschaktörer som söker stöd och alltså inte till att styra deras kreativa frihet.

Utifrån de förslag och bedömningar som regeringen lämnat i avsnitt 6.2 bör det övergripande ändamålet för den statliga stödgivningen sträva mot och förhålla sig till såväl de nationella kulturpolitiska målen som till målen för den nationella filmpolitiken.

Vikten av förvaltningsrättsliga principer och en andra kvalitativ bedömning av en ansökan

Filminstitutet är en stiftelse och därmed ett privaträttsligt organ. Den statliga stödgivningen som handhas av Filminstitutet har stöd i 7 § lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde. Enligt den bestämmelsen prövar Filminstitutet frågor om fördelning av statliga medel inom stiftelsens verksamhetsområde. I 16 § samma lag anges att för utövande av förvaltningsuppgift enligt lagen gäller de föreskrifter som meddelats av regeringen eller av den myndighet som regeringen utser.

Den nuvarande filmförordningen föreskriver att vid handläggningen av ärenden enligt förordningen gäller bestämmelserna i förvaltningslagen (2017:900) om bl.a. legalitet, objektivitet och proportionalitet, kommunikation, dokumentation av beslut och motivering av beslut. För att garantera grundläggande principer vid handläggningen av ärenden vid Filminstitutet bedömer regeringen att en ny förordning om statsbidrag till film även i fortsättningen bör hänvisa till dessa grundläggande förvaltningsrättsliga principer i förvaltningslagen. Tillsammans utgör dessa principer grundläggande rättssäkerhetskrav för de enskilda sökandena och bidrar till att stärka allmänhetens tilltro till beslutsprocesserna. I synnerhet är motiveringsskyldigheten av stor vikt för den enskilde sökandens möjligheter att förstå beslutet. Endast den omständigheten att det förekommer skönsmässiga inslag i bedömningen bör i sig inte vara tillräckligt för att göra avsteg från motiveringsskyldigheten (prop. 2016/17:180 s. 196).

Som regeringen bedömt ovan bör utformningen av beslutssystemet normalt vara en fråga för Filminstitutet att avgöra efter samråd med branschen. Eftersom beslut om produktionsstöd i huvudsak är konstnärligt motiverade bedömer regeringen dock att det är av stor vikt att enskilda parter fortsatt ges möjlighet till en andra kvalitativ bedömning av sin ansökan. Regeringen bedömer därför, till skillnad från utredningen, att möjligheten till en andra kvalitativ bedömning av en ansökan om produktionsstöd bör finnas kvar i en ny förordning om statsbidrag till film.

Stödgivning till filmändamål bör utformas i enlighet med EU:s regelverk för statsstöd

Enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) är statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna visst företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Enligt artikel 107.3 d i EUF-fördraget

kan stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet dock anses vara förenligt med den inre marknaden om det inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom unionen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

Centralt för bedömningen av ett filmstöds förenlighet med EUF-fördraget är kommissionens meddelande från den 15 november 2013 om statligt stöd till filmer och andra audiovisuella verk (2013/C 332/01). Vidare kan filmstöd som ges under de förutsättningar som anges i artikel 54 i den s.k. allmänna gruppundantagsförordningen (GBER), anses förenlig med den inre marknaden och genomföras utan kommissionens godkännande (förordning [EU] nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, GBER).

Den statliga stödgivningen är en viktig grundpelare i finansieringen av filmprojekt. All finansiering av filmprojekt som kommer från offentliga medel bör ges inom ramen för EU:s statsstödsregelverk. En ny förordning om statsbidrag till film bör därför utformas på ett sätt som faller inom ramen för GBER och kommissionens meddelande om statligt stöd till filmer och andra audiovisuella verk.

I sammanhanget bör nämnas att Filminstitutet uppmärksammat behovet av en definition av begreppet smala audiovisuella verk för att öka förutsägbarheten kring vilka typer av audiovisuella verk som kan ges stöd med upp till 100 procent av kostnaderna med stöd av artikel 54 i GBER (Ku2026/00404). Enligt artikel 54.6 i GBER får stödnivån för produktion av audiovisuella verk inte överskrida 50 procent av de stödberättigade kostnaderna. Enligt artikel 54.7 b kan stödnivån dock höjas till 100 procent av de stödberättigade kostnaderna för bl.a. smala audiovisuella verk.

Regeringen konstaterar att GBER överlåter till medlemsstaterna att definiera vilka typer av verk som faller inom begreppet smala audiovisuella verk (se artikel 2.140). I Sverige har dock ingen definition av smala audiovisuella verk tagits fram. För att säkerställa att stödgivningen är förenlig med GBER bedömer regeringen att det är nödvändigt att ta fram en definition av begreppet smala audiovisuella verk.

Regeringens föreskrifter ska alltid meddelas genom förordning (8 kap. 1 § regeringsformen). En definition av begreppet smala audiovisuella verk bedöms komma att utgöra bindande föreskrifter för stödnivå över 50 procent av kostnaderna. Sådana föreskrifter av betydelse för allmänheten bör även som utgångspunkt meddelas i författning. Regeringen bedömer därför att en definition av begreppet smala audiovisuella verk bör komma till uttryck i en ny förordning om statsbidrag till film. Frågan bör beredas i Regeringskansliet i dialog med Filminstitutet och relevanta aktörer.

Regeringens bedömning

I en ny förordning om statsbidrag till film bör stödgivningen riktas till film, snarare än andra audiovisuella uttryck. Stödgivningen bör vidare främja innehåll på svenska och de nationella minoritetsspråken samt anpassas efter Stiftelsen Svenska Filminstitutets nationella roll.

Utredningens bedömning

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över utredningens bedömning om att en kommande filmförordning bör riktas till film. *Dataspelbranschen*, *Region Stockholm* och *Stockholms kommun* ser exempelvis positivt på att Filminstitutets uppdrag fortsatt är att prioritera filmen. *Sveriges Filmthyrareförening U.P.A* anser att Filminstitutets fokus ska vara långfilm för bio, och långsiktiga insatser snarare än kortsiktig finansiering.

Utredningens bedömning om att stärka svenska språket och de nationella minoritetsspråkens ställning i en ny filmförordning får ett positivt bemötande av *Finlandsinstitutet*, *Institutet för språk- och folkminnen*, *Karlstads kommun*, *Meänmaa*, *Svenska tornedalingars riksförbund* och *Sverigefinländarnas delegation*. Även *Sametinget* ser positivt på förslaget och understryker vikten av att inkludera och stärka filmer på samiska. Aktörer som *Konstnärsnämnden*, *Myndigheten för kulturanalys*, *Oberoende Filmares Förbund*, *Region Halland* och *Sveriges Kommuner och Regioner* framför dock kritik mot utredningens bedömning om språk och anser att utfallet kan bli exkluderande eller styra innehållet. Konstnärsnämnden ifrågasätter om inriktningen är förenlig med värnandet av konstnärlig frihet och de nationella kulturpolitiska målen och understryker vikten av att det finns en öppning för att ge stöd till film på andra språk. *Oberoende Filmares Förbund* anser att utredningens bedömning kan riskera att bli ett innehållsvillkor i strid mot principen om armlängds avstånd.

Remissinstansernas synpunkter om utredningens bedömning gällande Filminstitutets nationella roll behandlas i avsnitt 7.2.1.

Skälen för regeringens bedömning

Stödgivningen bör fortsättningsvis riktas till film

Som tidigare konstaterats är regeringens bedömning att stödgivningen i en kommande filmförordning bör riktas till film, snarare än andra audiovisuella uttryck (se avsnitt 6.1). Ett stärkt fokus på film i en ny förordning om statsbidrag till film motiverar enligt regeringens att stödgivningen i huvudsak går till insatser inom utveckling och produktion samt spridning och visning av film. Genom att fokusera stödgivningen till dessa områden skapas bättre förutsättningar för att förverkliga de nationella filmpolitiska målen om ett brett filmutbud av hög kvalitet som

skapas och visas i hela landet samt om att svensk film ska nå en stor publik nationellt och internationellt (se avsnitt 6.2). Ett stärkt fokus på film innebär även att biografstödet bör utvecklas på förordningsnivå samt att stödgivningen till serieproduktion i stället bör ges inom ramen för produktionsincitament (se avsnitt 9).

Särskilt om språk

Historiskt har det varit en självklarhet att den film som får offentliga stöd i Sverige är på svenska och frågan om språk har inte fått så stort utrymme i tidigare filmutredningar och propositioner. Internationella medietjänster med främst anglosaxiskt utbud har dock under senare år alltmer kommit att utmana innehåll på svenska och många filmer och serier görs i dag på andra språk än svenska, även av svenska upphovspersoner. Detta är en delvis ny verklighet som understryker betydelsen av att särskilt främja produktion på svenska – och de nationella minoritetsspråken i Sverige – i en global kontext.

Språklagen (2009:600) syftar till att värna svenskan och den språkliga mångfalden i Sverige. I språklagen tydliggörs att svenska är huvudspråk i Sverige. Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i landet ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. I språklagen anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas samt för att skydda och främja bl.a. de nationella minoritetsspråken. Detta är ett perspektiv som även bör få genomslag i filmpolitiken.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det är motiverat att i en ny förordning om statsbidrag till film främja innehåll på svenska och de nationella minoritetsspråken. Som flera aktörer påtalar, däribland *Konstnärsnämnden*, bör ett främjande av innehåll på svenska eller de nationella minoritetsspråken förhålla sig till värnandet av den konstnärliga friheten och de kulturpolitiska målen om mångfald av uttryck och konstnärlig kvalitet. I linje med detta, och som *Oberoende Filmares Förbund* framhåller, är det enligt regeringens mening av vikt att en sådan inriktning inte utformas som ett innehållsvillkor som kan komma att styra konstnärliga uttryck. Det bör även i fortsättningen vara möjligt att ge stöd till film på andra språk om det är särskilt motiverat, t.ex. i samband med internationella samproduktioner.

Stöd till projekt av nationellt intresse

Regeringen har i tidigare avsnitt bedömt att Filminstitutets nationella roll bör handla om att säkerställa strategisk riktning och stödja sådan verksamhet som är av särskild nationell betydelse (se avsnitt 7.2.1). På förordningsnivå bör stödgivningen utformas på ett sätt som även ger uttryck för Filminstitutets nationella roll, exempelvis i form av stöd till projekt av nationellt intresse.

Regeringens bedömning

Stiftelsen Svenska Filminstitutet bör ansvara för produktionsincitamentet. En ny förordning som reglerar Filminstitutets hantering av produktionsincitamentet bör tas fram. Utgångspunkter för den nya förordningen bör vara att stödet ska fördelas utifrån en förutsebar ordning som inte baseras på när ansökningar lämnas in och som samtidigt möjliggör att flera samt olika typer av produktioner kan omfattas. Dessutom bör produktioner baserade på ett manus eller en litterär förlaga som ursprungligen är på svenska eller ett nationellt minoritetsspråk prioriteras särskilt inom ramen för stödet.

Utredningens bedömning

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I utredningen föreslås dock att ansvaret för produktionsincitamentet flyttas från Tillväxtverket till den filmfond som föreslås inrättas i Stiftelsen Svenska Filminstitutet.

Remissinstanserna

Så gott som alla remissinstanser som kommenterar utredningens förslag instämmer i att det nuvarande produktionsincitamentet bör utvecklas. Utöver önskemål om utökad budget lyfts ett antal synpunkter fram angående flytten samt utformningen av stödet.

Instanser som *Konstnärsnämnden*, *Region Stockholm*, *Tillväxtverket*, *Svenska Filmakademin*, *Filminstitutet* och *Västra Götalandsregionen* är helt eller delvis positiva till förslaget om att flytta stödet. Instanser som bl.a. *Amazon Prime Video*, *Dramatikerförbundet*, *Film&TV-producenterna*, *Netflix*, *Sveriges Filmuthyrareförening U.P.A.*, *TV4* och *Sveriges Television (SVT)* ställer sig däremot helt eller delvis emot en flytt.

Vad gäller utformningen av stödet råder en stor enighet bland remissinstanserna om att avskaffa den s.k. först till kvarn-principen. Däremot uttrycker ett antal instanser viss oro eller kritik mot att den föreslagna bestämmelsen om att prioritera ansökningar utifrån störst bidragsberättigade kostnader riskerar att leda till att stöd endast fördelas till enstaka produktioner och då främst serieproduktioner som ofta har större budgetar. Till dessa hör bl.a. *Film&TV-producenterna*, *Filmpool Nord*, *Filmstaden AB*, *Föreningen Filmdistributörerna*, *HBO Nordic*, *Myndigheten för kulturanalys*, *Netflix*, *Oberoende Filmares Förbund*, *Filminstitutet*, *SVT*, *Tillväxtverket* och *TV4*. Ett antal av instanserna föreslår därför att ett beloppstak per produktion införs, alternativt att öronmärkning av medel görs för respektive format. Vidare så finns önskemål från bl.a. *Film i Väst*, *Sveriges Kommuner och Regioner* samt *Konstnärsnämnden* om att särskild hänsyn även bör tas till exempelvis spridning i landet, konstnärlig frihet och de kulturpolitiska målen vid fördelning av stöd.

En flytt av ansvaret för stödet

I syfte att behålla lokala film- och tv produktioner som annars skulle ha spelats in på annat håll och attrahera internationella produktioner har olika former av produktionsincitament för film- och tv-branschen under de senaste åren blivit mycket utbrett, både globalt och i Europa. Dessa filmstöd kallas ofta för automatstöd i och med att produktionsbolagen på förhand vet vad som krävs för att få stöd.

Produktionsincitament infördes 2022 i Sverige och fördelas av Tillväxtverket enligt förordningen (2022:1386) om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk. När stödet infördes bedömdes Tillväxtverket vara den myndighet som var bäst lämpad att ansvara för stödet, bl.a. eftersom myndigheten hade en lång erfarenhet av att hantera företagsstöd. Regeringen avser att noga följa utvecklingen i syfte att stödet även i fortsättningen har ett tydligt näringsperspektiv.

När det gäller frågan om vilken myndighet som ska ansvara för fördelningen av produktionsincitament anser regeringen att en flytt av ansvaret från Tillväxtverket till Filminstitutet skulle medföra värdefulla samordningsvinster. Filminstitutet har med sin expertis, kunskap om branschen och erfarenhet av att handlägga stöd inom filmområdet goda förutsättningar för att hantera stödet på ett effektivt sätt. Enligt den förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175) bör myndighetsformen vara huvudregel för statlig verksamhet. Sedan en lång tid tillbaka prövar Filminstitutet frågor om fördelning av statliga medel inom stiftelsens verksamhetsområde med stöd av lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde. En flytt av ansvaret för produktionsincitamentet kräver ingen ändring av lagen och är därmed fortsatt inom ramen för det undantag som Filminstitutet fått genom lagen.

Ett antal remissinstanser har yttrat sig om var ansvaret för produktionsincitamentet borde ligga. Exempelvis uttrycker sig *Filminstitutet* och *Tillväxtverket* positiva till en flytt till Filminstitutet, medan bl.a. *Film&TV-producenterna*, *SVT*, *TV4* och *Netflix* framhåller att stödet i första hand bör ses som ett näringspolitiskt verktyg och att det därför även fortsättningsvis bör fördelas av Tillväxtverket. Flera av dessa instanser uttrycker även att det är positivt med flera olika finansieringskällor.

Filmbranschen är en viktig del av de kulturella och kreativa branscherna och ska enligt regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111) bidra till ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet. Det är angeläget för regeringen att följa hur statliga insatser och stöd, inklusive produktionsincitament, medverkar till att uppnå målsättningarna i strategin. Regeringen anser därför att en flytt av stödet inte innebär att näringsperspektivet blir mindre viktigt.

Regeringen instämmer i remissinstansernas bedömning att det generellt är positivt med flera olika finansieringskällor och konstaterar att det kan finnas risker med att ansvaret för stödgivning inom filmområdet samlas hos en aktör. I det här fallet innebär stödets automatiska karaktär dock att det finns ett begränsat utrymme för skönsmässiga bedömningar. En flytt

Prop. 2025/26:287 bör därmed inte påverka handläggningen och fördelningen av stödet på ett negativt sätt.

Vid en sammantagen bedömning anser regeringen därför att Filminstitutet bör ansvara för produktionsincitamentet till dess att frågan om en finansieringsstruktur för att stärka filmbranschen har utretts ytterligare. Regeringen har den 28 maj 2026 gett Tillväxtverket och Filminstitutet i uppdrag att överföra respektive överta ansvaret för produktionsincitamentet. Filminstitutet ska inordna stödet från Tillväxtverket den 1 januari 2027 (Ku2026/00520, Ku2026/00521). Regeringen avser även att besluta om en ny förordning som ska reglera Filminstitutets hantering av produktionsincitamentet.

En mer förutsebar fördelning av stödet

Den s.k. först till kvarn-principen, dvs. att ansökningar ska prövas i den ordning de inkommer till myndigheten, har inte fungerat ändamålsenligt med hänsyn till den begränsande budgeten för stödet. Stödet har tagit slut inom några få minuter när det utlysts och har gått till den som snabbast lyckats lämna in sin ansökan. Regeringen anser därför att fördelningen av stödet bör bygga på en annan princip. Utredningens förslag att den produktion som har störst bidragsberättigade kostnader ska erbjudas bidrag först innebär enligt regeringen en mer förutsebar ordning än först till kvarn-principen.

Remissinstanserna är i stort sett eniga om att först till kvarn-principen bör avskaffas. Flera av dem, däribland Film&TV-producenterna och *Filmpool Nord* påpekar dock att bestämmelsen som utredningen föreslår riskerar att leda till att stöd endast fördelas till enstaka produktioner och då främst serieproduktioner som ofta har större budgetar. Flera av instanserna lyfter därför behovet av ett beloppstak eller öronmärkning av medel för film respektive serier för att möjliggöra att flera samt olika typer av produktioner kan ta del av stöd.

Regeringen anser att det med hänsyn till de begränsade medlen är viktigt att garantera att stödet inte endast går till ett fåtal mottagare. Det bör därför införas ett beloppstak för varje mottagare. På så sätt kan fler produktioner få stöd och därmed öka antalet audiovisuella verk som helt eller delvis produceras i Sverige i enlighet med syftet i förordningen.

Det är angeläget att den nya ordningen kan börja tillämpas så snart som möjligt. Regeringen har därför den 28 maj 2026 beslutat om ändringar i förordningen om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk. Tillväxtverket kan därmed fördela stödet utifrån störst bidragsberättigade kostnader under innevarande år samtidigt som myndigheten förbereder och genomför en flytt av ansvaret för stödet. Regeringen bedömer att även den nya förordning som ska gälla för Filminstitutets hantering av stödet bör säkerställa att stödet fördelas utifrån en förutsebar ordning som inte baseras på när ansökningar lämnas in och som samtidigt möjliggör att såväl flertalet samt olika typer av produktioner kan omfattas av stödet.

Särskilda prioriteringar inom stödet

Ett av skälen till att produktionsincitamentet infördes var att Sverige hade missgynnats i konkurrensen om inspelningsplatser för internationella produktioner, samtidigt som att allt fler svenska produktioner flyttade

utomlands till följd av att många stater i Europa införde liknande incitament. Regeringen anser att det inte finns förutsättningar för Sverige att konkurrera med stöd på internationell nivå och att fokus i stället bör vara att behålla så många produktioner som möjligt i landet. Dels för att vidmakthålla infrastruktur och kunnande i den svenska branschen, dels för att öka sannolikheten för att verken speglar svenska miljöer.

Regeringen bedömer därför att en utgångspunkt för den nya förordningen som reglerar Filminstitutets hantering av stödet bör vara att produktioner som bygger på ett manus eller en litterär förlaga som ursprungligen är skriven på svenska eller ett nationellt minoritetsspråk bör prioriteras särskilt inom ramen för stödet framöver. Att införa ytterligare prioriteringar riskerar däremot att motverka en effektiv och ändamålsenlig hantering av stödet. Samtidigt är det viktigt att följa hur produktionsincitament och övriga filmstöd medverkar till exempelvis att film skapas och visas i hela landet.

10 Åtgärder mot illegal ip-tv behöver analyseras och utredas

Regeringens bedömning

Det behövs ytterligare analys och utredning av åtgärder för att förhindra distribution av illegal ip-tv och för att skärpa lagstiftningen som riktas mot de aktörer som tillhandahåller dessa tjänster.

Skälen för regeringens bedömning

Antalet personer och hushåll som tar del av innehåll via s.k. illegal ip-tv ökar. Hanteringen av illegal ip-tv kan liknas vid en pyramid där kriminella nätverk med internationella förgreningar i toppen stjälar och vidareförmedlar innehåll, vilket sedan säljs vidare av återförsäljare på lägre nivåer. Verksamheten genererar stora inkomster till kriminella i Sverige och i många fall även till gränsöverskridande organiserad brottslighet med förgreningar till både droghandel och finansiering av terror.

Den tekniska utvecklingen har medfört att tjänsteleverantörer och rättighetshavare har ett otillräckligt skydd mot att deras innehåll stjäls och vidareförmedlas genom illegal ip-tv. Illegal ip-tv skadar rättighetshavarnas intressen och utgör ett hot mot finansieringsmodeller gällande såväl filmproduktion som idrott. Den illegala förmedlingen av sportsändningar minskar rättigheternas marknadsvärde. Det slår t.ex. direkt mot alla idrottsklubbar som finansierar stora delar av sin verksamhet denna väg. Om filmer och serier olovligen tillgängliggörs i stor skala minskar intäkterna för sådana produktioner och viljan att investera i sektorn sjunker. Den illegala verksamheten kostar tjänsteleverantörer, kultur- och filmskapare, den svenska idrottsrörelsen och samhället stora belopp årligen.

Att en betydande andel av svenska hushåll får sina tv-sändningar via illegal ip-tv utgör också ett säkerhetshot och ett beredskapsproblem. Den snabba utvecklingen av AI-tjänster gör att innehåll i exempelvis nyhetssändningar kan ändras i realtid. Det innebär allvarliga risker om sådana ändrade sändningar sprids via tjänster som levereras av kriminella och distribueras från andra länder.

Regeringen anser att det är angeläget att vidta åtgärder för att motverka illegal ip-tv. Att kriminella nätverk ofta levererar stulet innehåll från källservrar i utlandet gör själva tillgängliggörandet mycket svårt att komma åt för svenska rättsvårdande myndigheter. Eftersom den olovliga distributionen av ip-tv sker via internet och med hjälp av adresser och distributionsnätverk som också används för legala tjänster kan själva strömningen vara svår att hindra utan att de legala tjänsterna riskerar att träffas.

Distribution av illegal ip-tv kan i dag blockeras efter föreläggande av domstol. I Sverige har domstolar utfärdat sådana förelägganden som gjort att internetleverantörer blivit ålagda att blockera domännamnsadresser som används för att tillhandahålla illegal ip-tv. Processen tar dock tid och det är betungande för rättighetshavarna att driva ärendena. De förelägganden som utfärdas omfattar dessutom enbart de parter som stämts i målet. Det saknas en gemensam linje inom branschen där även internetleverantörer som inte varit part i målet följer ett föreläggande om att blockera en tjänst. Det är också tveksamt om det i dag finns möjlighet att ingripa så snabbt att tjänster som sätts upp specifikt för att olovligen vidaresända t.ex. populära idrottsevenemang hinner blockeras. Exempel i andra länder visar att det varit nödvändigt att gå vidare med ytterligare insatser för att stävja tillhandahållande av t.ex. livesänd sport. Det pågår ett arbete på EU-nivå i olika frågor som avser att motverka olovlig distribution av innehåll och tjänster. Kommissionen arbetar bl.a. med att följa upp en rekommendation om åtgärder för att förhindra illegal streaming av livesändningar utifrån befintligt regelverk. Arbetet är inte specifikt inriktat mot illegal ip-tv, men en fråga som behandlas är behovet av nya åtgärder i förhållande till blockeringsförelägganden. Kommissionen har också nyligen lanserat en konsultation om behov av uppdateringar av det upphovsrättsliga regelverket som bl.a. tar sikte på åtgärder mot illegal streaming av livesända evenemang.

Filmutredningen föreslår i betänkandet Åtgärder mot illegal ip-tv (SOU 2025:100) flera åtgärder för att motverka illegal ip-tv. Enligt utredningen bör bl.a. de rättsliga och praktiska förutsättningarna för att kunna genomföra s.k. liveblockering utredas vidare. Regeringen delar utredningens bedömning att ytterligare analys behövs av frågan om skärpt lagstiftning som riktas mot dem som tillhandahåller illegala ip-tv-tjänster. Det är dessa aktörer som är ytterst ansvariga för den kriminella verksamheten. Regeringen avser därför att utreda frågor om utökade möjligheter för blockering och kommer också i övrigt att återkomma med förslag om åtgärder mot illegal ip-tv.

Regeringens bedömning

Inom ramen för arbetet med att bevara och tillgängliggöra det svenska filmarvet bör frågan om hur det nationella filmarvet hanteras och säkras för framtiden analyseras ytterligare. En moderniserad och långsiktigt hållbar plikttagstiftning är angeläget, bl.a. för att bevara filmarvet.

Utredningens förslag och bedömning

Utredningens förslag och bedömning stämmer delvis överens med regeringens bedömning. Utredningen bedömer att de förslag om en ny teknikneutral plikttagstiftning som tidigare lämnats till regeringen skyndsamt ska genomföras.

Remissinstanserna

Det finns ett brett stöd bland remissinstanserna för att filmarvet lyfts fram som en central uppgift för den nationella filmpolitiken som bör prioriteras både i mål och verksamhet. *Region Halland, Stockholms universitet, Sveriges filmregissörer, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Television (SVT), Värnamo Filmhistoriska festival, m.fl.* betonar även vikten av att filmarvet blir tillgängligt i hela landet samt att det finns behov av att stärka det publika perspektivet på kulturarvet – inte bara som bevarande, utan som en aktiv tillgång i utbildning, forskning och offentlig visning. Dessa aktörer poängterar också att filmarvet inkluderar hela filmens ekosystem: inte bara filmer utan även manus, fotografi, kostymer och relaterade dokument, samt olika genrer.

Nationellt filmarvscentrum

Förslaget om ett nationellt filmarvscentrum tillstyrks av i princip alla som kommenterat förslaget. En del mer specifika synpunkter har lämnats, bl.a. kring rättighetsfrågor och tekniska hinder, finansiering och lokalisering.

De närmast berörda aktörerna, *Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Kungl. biblioteket* och *SVT*, tillstyrker förslaget. Förslaget avstyrks av en aktör, *Statskontoret*, som anser att utredningen inte utrett alternativa, mer kostnadseffektiva lösningar, samt att nyttan med ett centrum är oklar. Statskontoret föreslår i stället att ett samordnande uppdrag ges till en central statlig aktör.

Reformerad plikttagstiftning

Förslaget om en reformerad och teknikneutral pliktmateriallagstiftning för att säkra bevarandet av film och serier som enbart distribueras på strömningstjänster kommenteras bl.a. av *Film i Skåne, Kungl. biblioteket, Lunds universitet* och *Filminstitutet*. De flesta av remissinstanserna som kommenterar förslaget understryker vikten av att regeringen påskyndar arbetet med den nya pliktmateriallagstiftning som föreslås i betänkandet *Papper, poddar och ...* Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial (SOU 2021:32). Några synpunkter lämnas kring möjliga konsekvenser av

Prop. 2025/26:287 förslaget om ny lagstiftning, t.ex. när det gäller ökade kostnader och ökad administrativ börda, samt att det sedan 2021 skett digitala och rättsliga förändringar som kan behöva beaktas.

Skälen för regeringens bedömning

Ett samhälles kulturarv utgör ett fundament för gemenskap, historia och bildning. Det är av största vikt att det är tillgängligt för samtiden och bevarat för framtiden. Att bevara, använda och utveckla det svenska kulturarvet är en av statens kulturpolitiska kärnuppgifter. Bevarandet av filmer och material av film- och kulturhistoriskt intresse är ett av Filminstitutets huvudsyften enligt stiftelseförordnandet. Filmarvet hör därmed till ett av de prioriterade områdena för den nationella filmpolitiken och för Filminstitutet. Det finns även ett brett stöd bland remissinstanserna för att bevarandet av filmarvet bör vara en central uppgift för den nationella filmpolitiken och bör prioriteras både i mål och verksamhet.

Regeringens prioriterade arbete med att stärka beredskapsarbetet har ytterligare synliggjort behovet av att kulturarvet finns digitalt tillgängligt. Regeringen anser, liksom remissinstanser som *Fackförbundet Scen & Film* och *Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS)*, att arbetet med filmarvet måste ses som en del av en stärkt beredskap. Den digitala dokumentationen kan bl.a. möjliggöra restaurering av skadade föremål och öka spårbarheten och därmed kontrollen och kunskapen om vilka typer av föremål och material som samlingarna innehåller. Som utredningen konstaterar är även lokalfrågan central ur ett risk- och sårbarhetsperspektiv.

Som remissinstanserna, bl.a. *Film i Skåne, Sveriges Kommuner och Regioner* och *Värnamo Filmhistoriska festival*, lyfter fram är filmarvet mer än en fråga om bevarande, exempelvis är tillgänglighet mycket betydelsefullt. Regeringen instämmer även i vikten av att filmarvet används, dvs. att det är tillgängligt både för forskning och för publik, visas brett både nationellt och internationellt, samt att de olika intressenterna på området samarbetar.

Filminstitutets arbete med att bevara filmarvet går ut på att samla in, katalogisera, bevara, restaurera och tillgängliggöra den del av vårt gemensamma kulturarv som består av film och filmrelaterat material. Under de senaste tjugo åren har flera statliga satsningar genomförts och verksamheterna vid Filminstitutet har gjort stora framsteg för att bevara och tillgängliggöra filmarvet.

I propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (prop. 2024/25:166) gör regeringen bedömningen att public service-företagen har ett fortsatt stort ansvar för att bevara och tillgängliggöra sina arkiv. Det saknades dock beredningsunderlag för att ge företagen ett tydligare arkivuppdrag. Vidare bedömer regeringen att public service-företagen bör söka samarbeten med andra aktörer med kompetens inom området i syfte att främja en resurseffektiv hantering av arkiven.

Ett nära samarbete mellan de centrala kulturarvsaktörerna på det audiovisuella området (Filminstitutet, Kungl. biblioteket, SVT m.fl.) är avgörande, och samarbetet bör också omfatta andra aktörer, som företag i film- och tv-branschen samt museer och enskilda samlingar runt om i

landet. Detta både för att skapa överblick över det mångfacetterade material som är en del av filmarvet i vid mening och för att kunna samla teknik, kompetens och resurser i syfte att bygga standardiserade och verkkningsfulla rutiner för bevarande.

Prop. 2025/26:287

Stiftelsen Svenska Filminstitutet utreder förslag om ett nationellt filmarvscentrum

Regeringen bedömer att frågan om hur det nationella filmarvet hanteras och säkras för framtiden bör analyseras för att bl.a. se över om resurser kan samlas och nyttjas mer effektivt än i dag.

Regeringen har i riktlinjerna för statens bidrag till Filminstitutet budgetåret 2026 (Ku2025/01251) gett Filminstitutet i uppdrag att lämna ett kostnadsberäknat förslag på ett nationellt filmarvscentrum med ändamålsenliga lokaler, teknik och personal för bevarande och digitisering av analog film från relevanta samlingar. I uppgiften ingår att föreslå finansiering av centrumet med utgångspunkt i ansvaret för de berörda samlingarna. Synpunkter ska inhämtas från Kungl. biblioteket och SVT samt andra relevanta aktörer. En redovisning ska lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 30 oktober 2026.

Pliktlagstiftningen behöver moderniseras

När det gäller behovet av en ny teknikneutral pliktlagstiftning (se avsnitt 4.1.4) gör regeringen bedömningen att det är angeläget med ett nytt, rättssäkert och långsiktigt hållbart regelverk. Ett effektivt tillhandahållande av publicerat material och en moderniserad pliktinsamling – som är fullt ut anpassad till den digitala utvecklingen och det förändrade medielandskapet – är av stor vikt både för svensk forskning och för demokratin. Det insamlade materialet utgör också en del av vårt gemensamma kulturarv och är en resurs för allmänheten. Betänkandet *Papper, poddar och ... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial* (SOU 2021:32) har lämnat förslag på hur pliktinsamlingen av material kan utformas så att den blir medie-, teknik- och formatoberoende. Frågan bereds inom Regeringskansliet.

Regeringens bedömning

Förutsättningarna för att etablera ett internationellt program på filmområdet bör analyseras i syfte att främja konstnärlig utveckling, stärka filmskaparnas internationella nätverk samt bidra till en långsiktig kompetensutveckling inom branschen.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna

Tretton remissinstanser, bl.a. *Fackförbundet Scen & Film*, *Göteborgs universitet*, *Konstnärliga och litterära yrkesutövaras samarbetsnämnd (KLYS)*, *Konstnärsnämnden*, *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Stiftelsen Filmform* och *Uppsala universitet*, kommenterar utredningens förslag om ett internationellt program på Konstnärsnämnden och samtliga tillstyrker.

Konstnärsnämnden uppger att de omgående kan börja arbeta med ett internationellt program inom film utifrån myndighetens modell och erfarenheter och ser därför inte behov av att utreda frågan vidare.

Skälen för regeringens bedömning

Internationella kontakter, utbyten och samarbeten är en förutsättning för ett vitalt kulturliv och därmed för en framväxt av kulturella och kreativa företag. Ett kulturliv som har upparbetade internationella kontakter skapar förutsättningar för fler svenska konstnärer, artister och kulturskapare att synas och verka utomlands. Detta skapar också breddade marknader och därmed förbättrade förutsättningar för företag inom de kulturella och kreativa branscherna.

En av målsättningarna i regeringens strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111) är att svenska kulturella och kreativa branscher ska ha ett stort och växande internationellt genomslag och att exporten ska öka. Kulturlivets möjligheter till internationella kultursamarbeten och utbyten samt närvaro i internationella sammanhang ska vara goda.

I strategin för företag i kulturella och kreativa branscher finns även en målsättning om att det ska finnas en god kompetensförsörjning inom kulturella och kreativa branscher. Det gäller också inom filmområdet. Enskilda som är verksamma i kulturella och kreativa branscher ska ha goda möjligheter till livslångt lärande och kompetensutveckling för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden.

Möjligheten att dokumentera relevanta kompetenser och färdigheter för verksamma inom de kulturella och kreativa branscherna ska vara god. För att adressera frågan om kompetensförsörjning har aktörer inom den audiovisuella sektorn gått samman och bildat Yrkesnämnden för film och TV (YNFT). Syftet är att verka för branschens kompetensförsörjning nationellt genom att främja yrkesutbildning, fortbildning och rekrytering

inom film- och tv-produktion. Enligt YNFT har branschen i dag otydliga yrkesingångar och präglas av en informell rekryteringsstruktur. Regeringen ser positivt på initiativet och anser att det är viktigt att följa hur kompetensförsörjningen inom branschen säkras långsiktigt.

Konstnärsnämnden har sedan 1996 ett internationellt program för bild och form (IASPIS), sedan 2009 ett internationellt program för dans och sedan 2012 ett internationellt program för musik. År 2022 fick myndigheten i uppdrag att utveckla internationella program för teater och för cirkus. Uppdraget för de internationella programmen är att främja konstnärlig utveckling genom att stärka konstnärernas internationella nätverk och genom att öka tillgängligheten till en internationell arbetsmarknad. Verksamheten bedrivs bl.a. genom residens i Sverige och i utlandet, internationella samverkansprojekt tillsammans med aktörer runt om i landet, samt olika former av program- och informationsverksamhet.

Film är det enda konstområde som inte har ett internationellt program hos Konstnärsnämnden, samtidigt som det finns en hög efterfrågan på t.ex. residens för filmkonstnärer och önskemål från festivaler om att få bättre möjligheter att bjuda in intressanta konstnärer till Sverige för utbyten med svenska filmare och filmbransch.

Konstnärsnämnden uppger i sitt remissvar angående inrättandet av ett internationellt program inom film att ett sådant arbete kan påbörjas omgående. Regeringen ser dock, i linje med utredningens förslag, behov av ytterligare underlag i frågan innan ett arbete kan påbörjas. Det gäller inte minst frågan om samverkansmöjligheter med befintlig filmrelaterad verksamhet och växelverkan av ett sådant program med Konstnärsnämndens nuvarande stödgivning.

Regeringen bedömer förutsättningarna för att etablera ett internationellt program på filmområdet bör analyseras. Konstnärsnämnden bör därför ges ett sådant uppdrag i syfte att främja konstnärlig utveckling, stärka filmskaparnas internationella nätverk samt bidra till en långsiktig kompetensutveckling inom branschen. Inom ramen för ett sådant uppdrag bör Konstnärsnämnden beakta möjligheten att samverka med befintlig filmrelaterad verksamhet runt om i landet, som t.ex. Stiftelsen Bergmangårdarna på Fårö, vid etableringen av samarbeten och residens. Vidare bör Konstnärsnämnden redogöra för hur ett sådant program kan samverka med Konstnärsnämndens nuvarande stödgivning. Utgångspunkten för arbetet bör vara att internationella kontakter, utbyten och samarbeten är en förutsättning för ett vitalt kulturliv och en framväxt av kulturella och kreativa företag.

13 Överklagande av Stiftelsen Svenska Filminstitutets beslut om bidrag och andra frågor om enskilda organ

13.1 Överklagande av beslut

Regeringens förslag

Beslut av Stiftelsen Svenska Filminstitutet om bidrag inom stiftelsens verksamhetsområde ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vid ett överklagande ska Filminstitutet vara motpart till den enskilde. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Det ska upplysas om att regeringen med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela föreskrifter om att vissa beslut om bidrag inom Filminstitutets verksamhetsområde inte får överklagas.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens. Liksom utredningen anser regeringen att den ordning som gäller enligt 40 § förvaltningslagen (2017:900) för överklagande av en myndighets beslut bör gälla även för Stiftelsen Svenska Filminstitutet. Det innebär att sådana beslut ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Till skillnad från utredningen föreslår regeringen dock inte en hänvisning till 40 § förvaltningslagen utan en självständig överklagandebestämmelse i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde (överlämnandelagen). Regeringen föreslår även att Filminstitutet ska vara den klagandes motpart under handläggningen i domstol och att det ska införas en upplysning om att regeringen med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela föreskrifter om att vissa beslut om bidrag inom Filminstitutets verksamhetsområde inte får överklagas.

Remissinstanserna

Ingen av remissinstanserna har några synpunkter på utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag

Inom Kulturdepartementets verksamhetsområde har förvaltningsuppgifter överlämnats till vissa enskilda organ. Detta regleras i överlämnandelagen. Filminstitutet är ett enskilt organ och har enligt 7 § överlämnandelagen i uppgift att pröva frågor om fördelning av statliga medel inom sitt verksamhetsområde.

Enligt 11 kap. 2 § regeringsformen ska bestämmelser om rättegång meddelas i lag. Till det hör frågor om överklagande till högre rätt (prop. 1973:90 s. 388). Regeringen anser att Filminstitutets beslut om bidrag bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten. En

bestämmelse som reglerar detta bör därför föras in i överlämnandelagen. Det bör även föras in en bestämmelse om att Filminstitutet ska vara den klagandes motpart under handläggningen i domstol eftersom 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291), som reglerar partsställningen, inte gäller när det överklagade beslutet har fattats av en enskild.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter gäller vid överklaganden av beslut av enskilda organ om det inte finns avvikande bestämmelser i annan lag eller författning (1 §). Lagen, som alltså kommer att gälla vid överklagande av Filminstitutets beslut, innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut överklagas, till vem ett överklagande ska ges in och vem som ska pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid.

Det kan finnas behov av att närmare reglera vilka beslut som får överklagas. Exempelvis anges i 30 § förordningen (2016:989) om statsbidrag till film att vissa beslut inte får överklagas. Regeringen anser därför att det bör införas en upplysning om att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen (den s.k. restkompetensen) kan meddela föreskrifter om att vissa beslut om bidrag inom Filminstitutets verksamhetsområde inte får överklagas.

13.2 Övriga frågor om enskilda organ som utför förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

Regeringens förslag

Namnet Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS) ska ändras till Bildupphovsrätt i Sverige i lagen om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde samt i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen.

Överlämnandet av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde till Kungliga Musikaliska akademien, Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden och Svenska gruvföreningen ska upphöra att gälla.

Överlämnandet av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde till Kungliga Musikaliska akademien ska upphöra att gälla.

I bilagan till offentlighets- och sekretesslagen ska den angivna författningsrubriken lagen om kulturminnen m.m. ersättas med kulturmiljölagen. Dessutom ska det som anges om Stiftelsen Svenska samarbetsfonden, Musikaliska akademien och Radiotjänst Kiruna Aktiebolag samt de verksamheter som hör till organen tas bort från bilagan.

Utredningens förslag

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens. Utöver förslaget om en ny bestämmelse om ordningen för överklagande av Stiftelsen Svenska Filminstitutets beslut lämnas inga ytterligare förslag till

Prop. 2025/26:287 ändringar i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde (överlämnandelagen). Utredningen lämnar inte heller några förslag om ändringar i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde eller bilagan till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Remissinstanserna

Ingen remissinstans yttrar sig särskilt i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Översyn av uppgifterna i överlämnandelagen

Det är inte bara Filminstitutet, utan flera andra enskilda organ som har fått förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde överlämnade till sig enligt överlämnandelagen. I de flesta fall har det även beslutats att handlingsoffentlighet ska gälla för handlingarna som tillhör den överlämnade verksamheten, vilket har skett genom att det berörda organet tagits in i bilagan till OSL. Som framgår av 2 kap. 4 § OSL ska vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om vars och ens rätt att ta del av allmänna handlingar hos en myndighet i tillämpliga delar även gälla hos de organ som anges i bilagan till OSL. Vid tillämpning av OSL ska organen i fråga jämföras med myndigheter.

Vid en översyn av överlämnandelagen har det uppmärksamats att flera uppgifter är inaktuella. Det finns därför behov av ändringar i överlämnandelagen och OSL.

Bildupphovsrätt i Sverige

Enligt 3 § överlämnandelagen har förvaltningsuppgifter överlämnats till den ekonomiska föreningen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS). Föreningen har dock bytt företagsnamn till Bildupphovsrätt i Sverige och använder inte längre förkortningen BUS (Ku2024/00553). Med anledning av namnändringen anser regeringen att ändringar bör göras i överlämnandelagen och bilagan till OSL så att rätt namn anges.

Kungliga Musikaliska akademien

Enligt 3 § lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde och 5 § överlämnandelagen har förvaltningsuppgifter överlämnats till det enskilda organet Kungliga Musikaliska akademien. Akademien har dock inte utfört dessa uppgifter på mycket lång tid och de allmänna handlingar som rör verksamheten har överlämnats till Statens musikverk (Ku2024/00952). Regeringen anser därför att de aktuella paragraferna bör upphöra att gälla och att akademien inte längre ska räknas upp i bilagan till OSL.

Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden

Med stöd av 9 § överlämnandelagen prövade det enskilda organet Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden fram till 2009 frågor om statliga stipendier till nationalgåvan Voksenåsen utanför Oslo. Därefter har

stiftelsen inte mottagit något anslag och stipendier har därför inte delats ut. Stiftelsen har inte heller kvar några allmänna handlingar med koppling till den verksamheten (Ku2019/01710).

Det är alltså inte längre aktuellt att Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden finns med i överlämnandelagen och bilagan till OSL. Regeringen bedömer därför att 9 § överlämnandelagen bör upphöra att gälla och att stiftelsen bör tas bort från bilagan till OSL.

Svenska gruvföreningen

Svenska gruvföreningen har genom 12 § överlämnandelagen anförtrots uppgiften att utse och entlediga en ledamot i Nämnden för isotopgeologi vid Naturhistoriska riksmuseet. Nämnden har inte existerat på många år, vilket gör bestämmelsen obsolet. Regeringen anser därför att 12 § överlämnandelagen bör upphöra att gälla.

Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag

I bilagan till OSL räknas Radiotjänst i Kiruna Aktiebolag upp som ett organ vars ärenden om radio- och tv-avgift omfattas av handlingsoffentligheten. I propositionen Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service (prop. 2017/18:261) bedömer regeringen att bolaget inte bör tas bort ur bilagan förrän det har avvecklats och att ärenden om radio- och tv-avgifter ska överlämnas till Kammarkollegiet efter avvecklingen (s. 54 och 55). Bolaget avvecklades den 31 december 2019. Regeringen bedömer därför att bolaget inte längre bör finnas kvar i bilagan till OSL.

Rättelse av en felaktig författningsrubrik i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen

En av verksamheterna som räknas upp i bilagan till OSL är den statliga ersättning som Svenska kyrkan erhåller enligt 4 kap. 16 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Genom lagen (2013:548) om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. har författningsrubriken till den lagen ändrats till kulturmiljölagen. Regeringen anser att den korrekta författningsrubriken bör anges i bilagan och att den därför bör ändras till kulturmiljölagen.

14 Ikraftträdande

Regeringens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Utredningens förslag

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att lagändringarna träder i kraft tidigare.

Ingen av remissinstanserna har några synpunkter i fråga om ikraftträdandet av ändringen i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det är angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 januari 2027.

15 Konsekvensanalys

15.1 Konsekvenser av nya nationella filmpolitiska mål

15.1.1 Konsekvenser för staten

Regeringen har föreslagit att de nuvarande nationella filmpolitiska målen ska ersättas av tre nya nationella mål för filmpolitiken (se avsnitt 6.2). Dessa mål ska vara styrande för de statliga insatserna på området generellt. Då de nationella filmpolitiska målen tar sin utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen bör en överlappning av målen undvikas. Regeringen bedömer vidare att färre och mer fokuserade nationella filmpolitiska mål förtydligar regeringens styrning och underlättar utvärderingen av filmpolitiken.

15.1.2 Konsekvenser ur ett barnrätts-, jämställdhets-, mångfalds- och yttrandefrihetsperspektiv

Enligt de nationella kulturpolitiska målen ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå dessa mål ska kulturpolitiken bl.a. främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor samt särskilt uppmärksamma barnens rätt till kultur.

Regeringen bedömer att barns och ungas rätt till kultur samt värden som mångfald och yttrandefrihet inom kultur är väl integrerade i de nationella kulturpolitiska målen. De nationella kulturpolitiska målen ska vara grunden för alla statliga insatser på kulturområdet, även filmområdet, och som berörts ovan bör en överlappning med de nationella filmpolitiska målen därför undvikas.

Vidare är Sverige enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som sedan 1 januari 2020 gäller som svensk lag,

skyldig att främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet. Prop. 2025/26:287

De nationella målen för kulturpolitiken syftar vidare till att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. En sådan inriktning ger därför utrymme för att inom filmpolitiken beakta regeringens mål för jämställdhetspolitiken om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det innebär också att beakta det funktionshinderspolitiska målet så att personer med funktionsnedsättning ges likvärdiga möjligheter att ta del av, delta i och bidra till kulturlivet. Det allmänna har vidare enligt språklagen (2009:600) ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket.

Regeringen bedömer sammantaget att de nationella kulturpolitiska målen tillsammans med de nya nationella filmpolitiska målen tillvaratar barnrätts-, jämställdhets-, mångfalds- och yttrandefrihetsperspektivet inom de statliga insatserna på filmområdet.

15.2 Konsekvenser av föreslagna lagändringar

Propositionens lagförslag innebär bl.a. att Stiftelsen Svenska Filminstitutets beslut om bidrag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Förvaltningsdomstolarnas arbetsbörda bedöms inte öka i någon nämnvärd omfattning, eftersom antalet överklaganden förväntas vara begränsat. Förslagen bedöms inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna, Filminstitutet eller för det allmänna i övrigt. De bedöms inte heller medföra några andra konsekvenser som behöver redovisas särskilt.

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

3 § Föreningen *Bildupphovsrätt i Sverige* prövar frågor om individuell fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på något annat allmännyttigt sätt.

I paragrafen regleras överlämnandet av en förvaltningsuppgift till föreningen Bildupphovsrätt i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Ändringen innebär att det inaktuella namnet på föreningen ersätts med föreningens nuvarande namn, dvs. Bildupphovsrätt i Sverige.

Prop. 2025/26:287 **18 §** *Stiftelsen Svenska Filminstitutets beslut i ärenden som hör till verksamhet som avses i 7 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande ska Stiftelsen Svenska Filminstitutet vara den enskildes motpart.*
Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen, som är ny, reglerar rätten att överklaga Stiftelsen Svenska Filminstitutets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Av *första stycket första meningen* följer att Filminstitutets beslut i ärenden som hör till verksamhet som avses i 7 §, dvs. ärenden om fördelning av statliga medel inom stiftelsens verksamhetsområde, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter gäller vid sådana överklaganden och innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut överklagas, till vem ett överklagande ska ges in och vem som ska pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid.

Enligt första stycket *andra meningen* ska Filminstitutet vara den klagandes motpart under handläggningen i domstol.

Enligt *andra stycket* krävs prövningstillstånd vid överklagande av förvaltningsrättens avgörande till kammarrätten.

19 § *Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att vissa beslut i ärenden som hör till verksamhet som avses i 7 § inte får överklagas.*

I paragrafen, som är ny, finns en upplysning om att regeringen med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela föreskrifter om att vissa beslut i ärenden som hör till verksamhet som avses i 7 §, dvs. ärenden om fördelning av statliga medel inom Stiftelsen Svenska Filminstitutets verksamhetsområde, inte får överklagas. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Genom bestämmelsen klargörs att 18 § inte utgör en uttömmande reglering av rätten att överklaga Filminstitutets beslut. Trots lagregleringen i 18 § kan regeringen meddela föreskrifter om att vissa beslut i ärenden som hör till verksamhet som avses i 7 § inte får överklagas.

16.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Bilaga

I enlighet med vad som anges i 2 kap. 4 § ska *det* som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos *en* myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som *anges i tabellen, om* handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<u>Organ</u>	<u>Verksamhet</u>
Frökontrollen Mellansverige Aktiebolag	certifiering av utsäde (SFS 2000:1330)
Föreningen Bildupphovsrätt i Sverige	fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer (SFS 1992:318)
Föreningen Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI)	fördelning av statliga medel till utövande konstnärer på musikområdet för utlåning genom det allmänna biblioteksväsendet av verk som de har medverkat i (SFS 1992:318)
Länsbildningsförbunden	statligt stöd till kulturverksamhet genom ideella föreningar (SFS 1976:1046)
Notarius publicus	all verksamhet som Notarius publicus (SFS 1981:1363)
Posten Aktiebolag	medverkan vid val (SFS 1993:1689 och 1993:1690), folkomröstning (SFS 1993:1696), tullkontroll (SFS 1993:1698), utlämnande av körkort (SFS 1993:1695) samt handläggning av flyttningsanmälningar (SFS 1993:1699)
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB och SBAB, Statens Bostadslåneaktiebolag samt det av staten ägda bolag som övertar ansvaret för de statligt finansierade bostadslånen	förvaltning av de lån som anges i bilagan till lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. samt lån enligt förordningen (1989:858) om ersättningslån för bostadsändamål, i den mån handlingarna inkommit eller upprättats före den 1 januari 1997, och för tiden därefter sådana handlingar i låneärenden enligt förordningen (1983:1021) om

tilläggslån för ombyggnad av bostadshus, m.m. som överlämnas av Boverket samt handlingar i ärenden om icke utbetalda bostadslån till ny- eller ombyggnad enligt nybyggnadslåneförfordningen (1986:692) för bostäder eller ombyggnadslåneförfordningen (1986:693) för bostäder

Stiftelsen Svenska institutet	all verksamhet
Stiftelserna Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) och Tekniska museet	prövning av anställnings- och arbetsvillkor och andra frågor som rör statligt reglerad anställning hos stiftelsen (SFS 1992:318)
Svenska institutet i Rom	statligt stöd i form av stipendier
Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar	verksamhet som bedrivs enligt begravningslagen (1990:1144) samt fördelning och användning av den statliga ersättning som Svenska kyrkan erhåller enligt 4 kap. 16 § <i>kulturmiljölagen</i> (1988:950)
Svenskt Friluftsliv	fördelning av statsbidrag till friluftsförbund (SFS 2010:1539)

I bilagan anges de privaträttsliga organ hos vilka tryckfrihetsförordningens bestämmelser om rätt att ta del av allmänna handlingar ska tillämpas. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Ändringarna i bilagan innebär att Musikaliska akademien, Radiotjänst i Kiruna Aktieförbund och Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden utgår ur förteckningen. Vidare utgår det inaktuella namnet på föreningen Bildupphovsrätt i Sverige och ersätts med föreningens nuvarande namn. Därutöver ändras den angivna författningsrubriken lagen om kulturminnen m.m. till den korrekta författningsrubriken kulturmiljölagen.

I övrigt görs vissa språkliga ändringar.

Sammanfattning av betänkandet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland i relevanta delar (SOU 2025:24)

Prop. 2025/26:287
Bilaga 1

Uppdraget

I uppdraget ingick bl.a. att lämna förslag på hur de nationella målen för filmpolitiken ska formuleras, analysera och vid behov föreslå nya former för parts- och branschsamverkan, lämna förslag på hur de statliga filmpolitiska stödformerna inklusive produktionsincitament bör utformas med beaktande av EU:s regler om statligt stöd och analysera förutsättningarna för att främja ett levande filmarv som bevaras, används och utvecklas bl.a. genom en fortsatt digitisering, och lämna nödvändiga författningsförslag. Nedan redogörs för relevanta delar av betänkandet.

Tydligare nationella filmpolitiska mål

Utredningens bedömning är att de nuvarande filmpolitiska målen är så pass omfattande att de överlappar de allmänna kulturpolitiska mål som också gäller för filmområdet. För ökad tydlighet bör de ersättas av mer fokuserade mål. Målen för den svenska filmpolitiken bör vara:

1. ett brett filmutbud av hög kvalitet,
2. att film visas i hela landet,
3. att svensk film når en stor publik, och
4. att filmarvet bevaras och används.

Ett oberoende och framtidsinriktat filminstitut

Det är viktigt att värna Stiftelsen Svenska Filminstitutets oberoende som stiftelse. Stiftelseformen garanterar ett visst avstånd till politiken och ger möjlighet att hantera medel på ett sätt som gagnar verksamheten. Samtidigt är det viktigt att Filminstitutet kan utvecklas i takt med sin tid och utredningen föreslår att verksamheten i vissa delar – utan att släppa filmen som huvudfokus – breddas mot det audiovisuella fältet och framför allt dramaserierna. Filminstitutet bör vidare ges ett bredare utrednings- och analysuppdrag än i dag och möjlighet att fördela produktionsincitament även till serier (se nedan). Filminstitutets roll bör även avgränsas genom att gränsdragningen mot andra samhällsnivåer tydliggörs. Filminstitutets uppdrag bör därmed handla om att säkerställa sammanhållning, strategisk riktning och nationell likvärdighet samt stödja sådan verksamhet som är av särskild nationell (snarare än lokal) betydelse.

Tydligare ramar för statsbidraget

En ny förordning om statsbidrag till film föreslås införas där det tydliggörs vilka stöd statliga medel får användas till samt vilket syfte respektive stöd har. Det bör fortsatt finnas stort utrymme för Filminstitutet att prioritera bland olika stöd. Filminstitutet bör för att undvika frågor om otillbörlig styrning av konstnärlig verksamhet i möjligaste mån undvika att sätta upp egna mål och kriterier för de stöd som fördelas, utöver vad som motsvarar

sedvanliga tillämpningsföreskrifter. Verksamhet som primärt är en angelägenhet för regioner och kommuner kan i högre grad hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen. För att förtydliga detta har de filmkulturella delarna i den nuvarande förordningen om statsbidrag till film utgått i utredningens förslag. Ett särskilt stöd till projekt av nationellt intresse föreslås dock finnas på Filminstitutet. Enligt utredningens bedömning är det motiverat att även i förordningen om statsbidrag till film framhålla att huvudsyftet är att främja film på svenska eller de nationella minoritetsspråken.

En ny filmfond med finansiering från visningsledet

De befintliga stöden till bl.a. utveckling och produktion vid Filminstitutet bör ökas med ca 20 procent och ett nytt beslutsorgan kallat Filmfonden, med en egen budget på ytterligare ca 300 miljoner kr, inrättas i Filminstitutet. Filmfonden får fördela ett reformerat produktionsincitament, publikrelaterat stöd, stöd till vissa större filmproduktioner samt finansiera branschgemensam verksamhet. Ledamöter till filmfonden bör nomineras av de branschparter som direkt eller indirekt ska finansiera fondens verksamhet. Filmfonden finansieras till lika delar av staten, biografägarna och strömningstjänster på den svenska marknaden.

Sänkt moms på biobiljetter och återinförda biografavgifter

Utredningen föreslår att momsen på biografföreställningar sänks från 25 till 6 procent. Det snedvrider konkurrensen att biobesök i dag beskattas högre än annan kultur, som konserter och teater, och det gör det dyrt för enskilda att ta del av film på bio. Som förutsättning för att genomföra momssänkningen bör staten dock ställa som krav att biografägarna – som en del av den föreslagna filmfondens finansiering – i avtal med Filminstitutet åtar sig att betala in en biografavgift som beräknas som 10 procent av bruttobiljettintäkterna. Samtidigt bör en avdragsrätt för avgifter och bidrag som betalas till Filminstitutet återinföras för att uppmuntra fler privata aktörer att bidra till den svenska filmens finansiering.

Medfinansieringsavgift för strömningstjänster

För att säkra en bärkraftig inhemsk filmnäring över tid bör strömningstjänster som riktar sig till svenska konsumenter vara med och finansiera gemensamma insatser för främjande av audiovisuellt innehåll i Sverige genom den föreslagna filmfonden. För att uppnå detta föreslås i betänkandet en ny lag om avgifter för leverantörer av medietjänster som tillhandahåller beställ-tv.

Den föreslagna lagen är tillämplig på leverantörer som antingen är etablerade i Sverige eller i ett annat EES-land men vars tjänster riktas mot publik i Sverige. Bortsett från mindre leverantörer och företag med public service-uppdrag ska sådana leverantörer årligen bidra finansiellt genom en avgift som utgör 1,5 procent av föregående kalenderårs omsättning i Sverige. Leverantörer som investerar över 10 procent av sin omsättning i Sverige i ny svensk film eller serie är enligt förslaget undantagna från att bidra finansiellt.

Ett reformerat produktionsincitament

Prop. 2025/26:287
Bilaga 1

I syfte att främja investeringar i produktionen av film och serier i Sverige finns sedan ett antal år ett system med produktionsincitament där staten betalar en del av de kostnader som uppstår i landet. Systemet har dock till viss del fungerat dåligt på grund av svårigheten att prioritera mellan ansökningar när medlen är begränsade. Utredningen föreslår att en ny förordning om produktionsincitament införs där principen om att ansökningar om stöd ska prövas i den ordning de kommer in (först till kvarn-principen) avskaffas och ersätts av en bestämmelse om att det i första hand är nivån på bidragsberättigade kostnader som ska användas för att prioritera mellan ansökningar. Produktioner som bygger på ett manus eller en litterär förlaga som ursprungligen är skriven på svenska eller ett nationellt minoritetsspråk, ska dock uppmuntras genom att värdet på sådana investeringar räknas upp enligt en viss schablon. Ansvaret för produktionsincitamentet flyttas från Tillväxtverket till den filmfond som föreslås i Filminstitutet.

Ett nationellt filmarvscentrum

Det krävs både resurser, teknik och kunnande för att bevara och förmedla vårt gemensamma filmarv. För att kraftsamla i denna fråga föreslår utredningen att Filminstitutet ges i uppdrag att i samverkan med Kungl. biblioteket och aktörer som Sveriges Television lämna ett kostnadsberäknat förslag till ett nationellt filmarvscentrum med ändamålsenliga lokaler, teknik och personal för bevarande och digitisering av analog film från berörda samlingar.

För att säkra det framtida bevarandet av film och serier som i dag enbart distribueras på strömningstjänster är det, enligt utredningen, även angeläget att skyndsamt gå vidare med de förslag om en ny, teknikneutral pliktmateriallagstiftning som tidigare lämnats till regeringen samt att i detta sammanhang även överväga om vissa av uppgifterna kan delegeras till Filminstitutet.

Övriga förslag

Utöver de större föreslagna förändringar som beskrivits ovan, lämnar utredningen även andra bedömningar och förslag i enskilda delar. Det föreslås bl.a. för en mer effektiv användning av skattemedel att det förtydligas att Filminstitutet har huvudansvaret för filmstatistiken och att medel för detta (2 miljoner kronor) återförs från Myndigheten för kulturanalys. Därutöver föreslås även att Konstnärsnämnden ges i uppdrag att beskriva förutsättningarna för att etablera ett eget internationellt program på filmområdet. Vidare föreslås en bestämmelse i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde om att beslut om bidrag, i de fall beslut är överklagbara, överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Betänkandets lagförslag i relevanta delar

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde ska införas en ny paragraf, 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

*Om ett beslut som avses i 7 § får
överklagas, tillämpas 40 § i
förvaltningslagen (2017:900).*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Efter remiss har yttranden kommit in från Amazon Prime Video, Biografcentralen, BUFF Filmfestival, Bygdegårdarnas Riksförbund, Dataspelsbranschen, Dramatikerförbundet, Ekonomistyrningsverket, Fackförbundet Scen och Film, Film i Skåne, Film i Väst, Film-&TV-Producenterna, Filmpool Nord, Filmregion Sydost, Filmstaden AB, Finlandinstitutet, Folkbildningsrådet, Folkets Hus och Parker, Föreningen Filmdistributörerna, Föreningen Filmregionerna, Föreningen Sveriges Filmfestivaler, Förvaltningsrätten i Stockholm, Göteborg Film Festival, Göteborgs Stad, Göteborgs universitet, HBO Nordic, Helsingborgs stad, Härnösands kommun, Institutet för språk och folkminnen, Kammarrätten i Stockholm, Karlstads kommun, KLYS – Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd, Konjunkturinstitutet, Konkurrentverket, Konstnärsnämnden, Konsumentverket, Kungl. biblioteket, Ludvika kommun, Lunds universitet, Malmö stad, Mediavision, Mediemyndigheten, Meänmaa, Mora kommun, MT Cinema Group, Myndigheten för kulturanalys, Myndigheten för yrkeshögskolan, Netflix Nordic, Nordisk Film, Norrköpings kommun, Oberoende Filmares Förbund (OFF), Regelrådet, Region Dalarna, Region Gotland, Region Halland, Region Norrbotten, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västernorrland, Region Örebro län, Riksarkivet, Riksföreningen biograferna, Riksföreningen Våra Gårdar, Ronneby kommun, Rättighetsalliansen, Sametinget, Skatteverket, Statens kulturråd, Statskontoret, Stiftelsen Filmform, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Stockholms stad, Stockholms universitet, Svenska Bio, Svenska Filmakademin, Svenska institutet, Svenska tornedalingars riksförbund, Sverigefinländarnas delegation, Sveriges Biografägare-förbund, Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Filmregissörer, Sveriges Filmuthyrareförening (UPA), Sveriges Förenade Filmstudios, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Television AB, Synskadades Riksförbund, Södertälje kommun, Tempo Dokumentärfestival, Tillväxtverket, TV4 Media AB, Umeå kommun, Uppsala universitet, Varbergs kommun, Viaplay Group AB, Värnamo Filmhistoriska Festival, Västra Götalandsregionen, Växjö kommun, Women in Film and Television (WIFT) och Yrkesnämnden för film och tv.

Därutöver har yttranden inkommit från Biograf Rialto Vårgårda, Centrum för dramatik, Eurostar AB, Folkets Bio, FOMP - Förening för film och mediepedagogik, Föreningen VOD Aktörerna, Göran Johansson, Ideell kulturallians, Lars Gillegård, Motion Picture Association, Region Jämtland Härjedalen, Region Uppsala, Region Värmland, Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige, SF Studios och SF Anytime, Stiftelsen Armé-Marin- och Flygfilm, Stiftelsen Filmstadens kultur, Svenska Arkivförbundet och Sveriges hembygdsförbund.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Arbetsförmedlingen Kultur Media, Business Sweden, Centrum för näringslivshistoria, Dyslexiförbundet, Film- och tv-branschens samarbetskommitté, Film Stockholm, Filmägarnas Kontrollbyrå AB, Hela Sverige ska leva, Hudiksvalls kommun, Hultfreds kommun, Härjedalens kommun, Hörselskadades Riksförbund,

Prop. 2025/26:287 Internationella Samiska Filminstitutet (ISFI) Norge, Jiddischförbundet,
Bilaga 3 Judiska Centralrådet, Kalmar kommun, Kiruna kommun, Ljusdals
kommun, Luleå kommun, Nordisk film och tv-fond, Norrtälje kommun,
Skyshowtime, Skövde kommun, Stockholms filmfestival, Stockholms
konstnärliga högskola, Surahammars kommun, Svenskt näringsliv,
Sveriges konsumenter, Sveriges romerförbund, Sveriges utbildningsradio
AB, Torsby kommun, Vilhelmina kommun, Visit Sweden,
Yrkeshögskolan Jönköping, Ystads kommun, Åtvidabergs kommun,
Örebro universitet och Östersunds kommun.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde¹ ska upphöra att gälla vid utgången av december 2026.

¹ Lagen omtryckt 1990:232.
Senaste lydelse av 3 § 1992:317.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

dels att 5, 9 och 12 §§ ska upphöra att gälla,

dels att 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 18 och 19 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Föreningen *Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS)* prövar frågor om individuell fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på något annat allmännyttigt sätt.

Föreningen *Bildupphovsrätt i Sverige* prövar frågor om individuell fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på något annat allmännyttigt sätt.

18 §

Stiftelsen Svenska Filminstitutets beslut i ärenden som hör till verksamhet som avses i 7 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande ska Stiftelsen Svenska Filminstitutet vara den enskildes motpart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

19 §

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att vissa beslut i ärenden som hör till verksamhet som avses i 7 § inte får överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2025/26:287
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att bilagan till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

I enlighet med vad som anges i 2 kap. 4 § ska *vad* som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som *nämns nedan i den mån* handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<u>Organ</u>	<u>Verksamhet</u>
Frökontrollen Mellansverige Aktiebolag	certifiering av utsäde (SFS 2000:1330)
Föreningen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS)	fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer (SFS 1992:318)
Föreningen Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI)	fördelning av statliga medel till utövande konstnärer på musikområdet för utlåning genom det allmänna biblioteksväsendet av verk som de har medverkat i (SFS 1992:318)
Länsbildningsförbunden	statligt stöd till kulturverksamhet genom ideella föreningar (SFS 1976:1046)
Musikaliska akademien	statligt stöd till utbildnings- och utgivningsverksamhet (SFS 1976:1046 och 1992:318)
Notarius publicus	all verksamhet som Notarius publicus (SFS 1981:1363)
Posten Aktiebolag	medverkan vid val (SFS 1993:1689 och 1993:1690), folkomröstning (SFS 1993:1696), tullkontroll (SFS 1993:1698), utlämnande av körkort (SFS 1993:1695) samt handläggning av flyttningsanmälningar (SFS 1993:1699)

Statens Bostadsfinansierings-
aktiebolag, SBAB och SBAB,
Statens Bostadslåneaktiebolag samt
det av staten ägda bolag som
övertar ansvaret för de statligt
finansierade bostadslånen

förvaltning av de lån som anges i
bilagan till lagen (1996:1179) om
ändrade förutsättningar för vissa
statligt reglerade bostadslån m.m.
samt lån enligt förordningen
(1989:858) om ersättningslån för
bostadsändamål, i den mån
handlingarna inkommit eller
upprättats före den 1 januari 1997,
och för tiden därefter sådana
handlingar i låneärenden enligt
förordningen (1983:1021) om
tilläggs lån för ombyggnad av
bostadshus, m.m. som överlämnas
av Boverket samt handlingar i
ärenden om icke utbetalda
bostadslån till ny- eller
ombyggnad enligt
nybyggnadslåneförordningen
(1986:692) för bostäder eller
ombyggnadslåneförordningen
(1986:693) för bostäder

Stiftelsen Svenska institutet

all verksamhet

*Stiftelsen Svensk-norska samar-
betsfonden*

*statligt stöd i form av stipendier
(SFS 1992:318)*

Stiftelserna Stockholms inter-
nationella fredsforskningsinstitut
(SIPRI) och Tekniska museet

prövning av anställnings- och
arbetsvillkor och andra frågor som
rör statligt reglerad anställning
hos stiftelsen (SFS 1992:318)

Svenska institutet i Rom

statligt stöd i form av stipendier

Svenska kyrkan och dess
organisatoriska delar

verksamhet som bedrivs enligt
begravningslagen (1990:1144)
samt fördelning och användning
av den statliga ersättning som
Svenska kyrkan erhåller enligt 4
kap. 16 § lagen (1988:950) om
kulturminnen m.m.

Svenskt Friluftsliv

fördelning av statsbidrag till
friluftorganisationer (SFS
2010:1539)

I enlighet med vad som anges i 2 kap. 4 § ska *det* som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos *en* myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som *anges i tabellen, om* handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<u>Organ</u>	<u>Verksamhet</u>
Frökontrollen Mellansverige Aktiebolag	certifiering av utsäde (SFS 2000:1330)
Föreningen Bildupphovsrätt i Sverige	fördelning av statliga medel till bild- och formkonstnärer (SFS 1992:318)
Föreningen Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI)	fördelning av statliga medel till utövande konstnärer på musikområdet för utlåning genom det allmänna biblioteksväsendet av verk som de har medverkat i (SFS 1992:318)
Länsbildningsförbunden	statligt stöd till kulturverksamhet genom ideella föreningar (SFS 1976:1046)
Notarius publicus	all verksamhet som Notarius publicus (SFS 1981:1363)
Posten Aktiebolag	medverkan vid val (SFS 1993:1689 och 1993:1690), folkomröstning (SFS 1993:1696), tullkontroll (SFS 1993:1698), utlämnande av körkort (SFS 1993:1695) samt handläggning av flyttningsanmälningar (SFS 1993:1699)
Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB och SBAB, Statens Bostadslåneaktiebolag samt det av staten ägda bolag som övertar ansvaret för de statligt finansierade bostadslånen	förvaltning av de lån som anges i bilagan till lagen (1996:1179) om ändrade förutsättningar för vissa statligt reglerade bostadslån m.m. samt lån enligt förordningen (1989:858) om ersättningslån för

bostadsändamål, i den mån handlingarna inkommit eller upprättats före den 1 januari 1997, och för tiden därefter sådana handlingar i låneärenden enligt förordningen (1983:1021) om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus, m.m. som överlämnas av Boverket samt handlingar i ärenden om icke utbetalda bostadslån till ny- eller ombyggnad enligt nybyggnadslåneförordningen (1986:692) för bostäder eller ombyggnadslåneförordningen (1986:693) för bostäder

Stiftelsen Svenska institutet

all verksamhet

Stiftelserna Stockholms inter-
nationella fredsforskningsinstitut
(SIPRI) och Tekniska museet

prövning av anställnings- och
arbetsvillkor och andra frågor
som rör statligt reglerad
anställning hos stiftelsen (SFS
1992:318)

Svenska institutet i Rom

statligt stöd i form av stipendier

Svenska kyrkan och dess
organisatoriska delar

verksamhet som bedrivs enligt
begravningslagen samt fördelning
och användning av den statliga
ersättning som Svenska kyrkan
erhåller enligt 4 kap. 16 §
kulturmiljölagen (1988:950)

Svenskt Friluftsliv

fördelning av statsbidrag till
friluftorganisationer (SFS
2010:1539)

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-05-25

Närvarande: F.d. justitieråden Mahmut Baran och Helena Jäderblom samt justitierådet Christine Lager

Överklagande av beslut om statsbidrag inom filmområdet

Enligt en lagrådsremiss den 13 maj 2026 har regeringen (Kulturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde,
2. lag om ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde,
3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Karl Bratt Rosén.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Kulturdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 juni 2026

Närvarande: statsrådet Busch, ordförande, och statsråden Edholm, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottnér, Wykman, Malmer Stenergård, Liljestrånd, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Dousa, Larsson, Britz, Lann

Föredragande: statsrådet Liljestrånd

Regeringen beslutar proposition Ny politisk inriktning för ett starkare filmland